

**Raport z badań ankietowych
uczestników Koalicji Ratuemy Rzeki.
Obraz różnorodności aktywności rzecznej.
Analiza potencjału i rekomendacje.**

Autorzy:

Elżbieta Olędzka, Roman Konieczny, Ewa Leś

Projekt „Strażnicy dobrego stanu wód”

Eko - Unia, Wrocław 2019

**Fundusze
Europejskie**
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

ZAWARTOŚĆ RAPORTU

1. Koalicja Ratujmy Rzeki i jej uczestnicy.....	2
2. Ankieta i sposób jej przeprowadzenia.....	2
3. Krótkie podsumowanie wyników ankiety.....	3
4. Analiza wyników.....	4
5. Podsumowanie ankietyzacji - wskazówki dla Koalicji Ratujmy Rzeki uwzględniające zbadany potencjał.....	19
6. Załącznik 1 – projekt ankiety.....	24
7. Załącznik 2 – zestawienie przykładów działań uczestników koalicji.....	28
8. Podziękowania.....	81

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

I. KOALICJA RATUJMY RZEKI I JEJ UCZESTNICY

Koalicja Ratujmy Rzeki (KRR) skupia niezależne organizacje społeczne, ekologiczne indywidualnych uczestników oraz inne podmioty. W dniu 15 grudnia było ich:

Wszyscy: 84

Organizacje: 47

Indywidualne osoby: 35

Organizacje zagraniczne: 2

II. ANKIETA I SPOSÓB JEJ PRZEPROWADZENIA

Ankieta składa się z dwóch części.

Pierwsza część ankiety ma charakter informacyjny i obejmuje:

1. podstawowe dane o Członku/Członkini Koalicji (takie jak nazwa organizacji, osoba kontaktowa, telefon i email),
2. główne cele działania,
3. obszar geograficzny objęty działaniem,
4. adresaci działań

Druga część ankiety dotyczy przykładów aktywności prowadzonej przez respondentów (jednego lub dwóch), a opis każdego obejmuje:

1. Tytuł działania,
2. Miejsce i terminy realizacji,
3. Cele działania,
4. Grupa docelowa,
5. Opis działania,
6. Organizacje współpracujące,
7. Stan zaawansowania,
8. Adres internetowy do szerszego opisu,
9. Materiały graficzne,
10. Zgoda na wykorzystanie materiałów.

Projekt kwestionariusza ankiety znajduje się w załączniku 1.

Badanie ankietowe zostało przeprowadzone przez Internet na próbie celowej, w systemie płatnej interankiety.pl w dniach od 12 grudnia do 24 grudnia (13 dni). Uczestnicy Koalicji zostali o ankiecie poinformowani poprzez mailową listę dyskusyjną Koalicji, nie wykluczając Koalicjantów zagranicznych i osób które funkcjonują poza listą. Ze względu na okres przedświąteczny prośba o wypełnienie ankiety była dwukrotnie powtórzona, a część koalicjantów dodatkowo powiadomiona telefonicznie.

III. KRÓTKIE PODSUMOWANIE WYNIKÓW ANKIETY

Na ankietę odpowiedziało czterdziestu pięciu ankietowanych **(45) tj. 53%** wszystkich Koalicjantów, z czego dwudziestu siedmiu (27) tj. 32% reprezentuje organizacje, szesnastu (16) tj. 19% to indywidualni członkowie, zaś dwóch (2) tj. 2% reprezentuje organizacje zagraniczne.

Członkowie indywidualni KRR, którzy odpowiedzieli na ankietę (16 na 35 tj. 45% wszystkich członków indywidualnych)

Adler Bartłomiej
Biereźnoj-Bazille Urszula
Dobrowolski Dominik
Józefowicz Maciej
Kapsa Jarosław
Kokorzycki Artur
Konieczny Roman
Kotulak Monika
Leś Ewa
Maciaszek Rafał
Marcinów Grzegorz
Mazik Andrzej
Ratajczak Józef
Siudak Małgorzata
Topiński Piotr
Żurek Roman

Organizacje należące do KRR, które odpowiedziały na ankietę (27 na 47 tj. 57% wszystkich organizacji)

Klub Pstrągowy Głowacz
Fundacja Strefa Zieleni
Fundacja ART in ACTION
Fundacja Promocji Rekreacji „KIM”
Fundacja Psubraty
Fundacja Wolna Wisła

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Fundacja Zielone Światło/ Zielone Wiadomości
Górnośląskie Towarzystwo Przyrodnicze
Klub Gaja
Klub Przyjaciół Dunajca przy Okręgu PZW Nowy Sącz
Lubuskie Siostry Rzeki/Siostry Rzeki (Justyna Budzyn)
Małopolskie Towarzystwo Ornitologiczne
Mazowiecko-Świętokrzyskie Towarzystwo Ornitologiczne
Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków
Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Małgorzata Górską
Podkarpackie Towarzystwo Przyrodników Wolne Rzeki
Polski Klub Ekologiczny
Przyjaciele Raby
Siostry Rzeki
Stowarzyszenie Ab Ovo - Mieczysław Tylek
Stowarzyszenie Ekologiczne EKO-UNIA
Stowarzyszenie Niezależnych Inicjatyw Nasza Natura, Mateusz Grygoruk
Stowarzyszenie Przyjaciół Białej Przemszy
Stowarzyszenie VOLANS, Ciepiewska Ewa - projekt Flow/Przepływ
Towarzystwo na rzecz Ziemi
Towarzystwo Przyjaciół Rzek Iny i Gowienicy (TPRIIG)
Towarzystwo Przyjaciół Rzeki Tanew

Członkowie zagraniczni KRR, którzy odpowiedzieli na ankietę (2 na 2 tj. 100%)

BUND Brandenburg (Niemcy), Sascha Maier
Arbeitsgemeinschaft für Landschaftspflege, Naturschutz, Umweltbildung und Stadtökologie (ALNUS e.V., Niemcy), Paul Venuß

IV. ANALIZA WYNIKÓW

A. Cele działania uczestników Koalicji Ratujmy Rzeki

Ze względu na zróżnicowane profile działania Koalicjantów i Koalicjantek Koalicji Ratujmy Rzeki lista celów do wyboru proponowanych w ankiecie była dość zróżnicowana. Została sporządzona na podstawie analizy deklaracji programowych większości organizacji i uczestniczek/uczestników indywidualnych Koalicji. Obejmowała w konsekwencji trzy grupy celów.

Pierwsza grupa to cele **ściśle merytoryczne** – na liście do wyboru (17 pozycji) reprezentowały ją takie działania jak: ochrona mokradel, ochrona roślin i zwierząt, ochrona wód, ochrona ryb, czy ochrona bioróżnorodności.

Do **drugiej grupy** należały **cele skupione na oddziaływaniu na decydentów**, administrację i decyzje przez nich podejmowane (5 pozycji) – należały do nich takie działania jak: kształtowanie polityk, strategii i prawodawstwa, udział w postępowaniach sądowo – administracyjnych, wpływ na

przyjazna politykę gospodarczą, współpraca z instytucjami rządowymi, zrównowazony rozwój obszarów wiejskich.

Do **trzeciej grupy** zaliczone zostały cele które obejmują **oddziaływanie na społeczeństwo**, takie jak (8 pozycji): kształtowanie świadomości społecznej, działania edukacyjne i szkoleniowe, promowanie życia zgodnego z naturą i inne.

Wyniki badania w zakresie celów deklarowanych przez ogół respondentów zawiera Tabela 1. pokazana poniżej

Tabela 1. Cele działania uczestników Koalicji Ratujmy Rzeki

Cele działania	Procentowy udział	Liczba wskazań
Kształtowanie świadomości społecznej	71%	32
Działania edukacyjne, szkoleniowe	62%	28
Ochrona i rewitalizacja rzek	49%	22
Aktywizacja społeczeństwa	47%	21
Ochrona dzikiej przyrody	47%	21
Promocja dobrych praktyk	47%	21
Ochrona bioróżnorodności	42%	19
Ochrona siedlisk	42%	19
Ochrona wód	42%	19
Ochrona przyrody	40%	18
Ochrona dziedzictwa przyrodniczego	36%	16
Wspieranie aktywizacji społecznej	36%	16
Organizacja kampanii informacyjnych	33%	15
Ochrona ryb	31%	14
Promowanie życia zgodnego z naturą	31%	14
Ochrona mokradeł	29%	13
Ochrona roślin i zwierząt	29%	13

Propagowanie zrównoważonego rozwoju	29%	13
Ochrona ptaków	27%	12
Współpraca z instytucjami rządowymi	27%	12
Kształtowanie polityk, strategii i prawodawstwa	24%	11
Turystyka i krajoznawstwo	24%	11
Działalność kulturalna i artystyczna	22%	10
Ochrona krajobrazu	22%	10
Turystyka wodna	18%	8
Udział w postępowaniach sądowo-administracyjnych	18%	8
Wpływ na przyjazną politykę gospodarczą	13%	6
Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich	11%	5
Ochrona powietrza	4%	2
Ochrona zdrowia	0%	0

Respondenci i respondentki dodali też kilka innych celów i działań, których wg nich zabrakło w ankiecie – ich lista jest następująca:

- poprawa zasad sporządzania planów ograniczania ryzyka powodziowego na poziomie lokalnym i zlewniowym
- zachowanie dziedzictwa niematerialnego: technik, umiejętności i kultury flisackiej, szutnictwa tradycyjnego, nawigacji na nieuregulowanej na 'dzikiej' (czyt. naturalnej) rzece.
- ochrona klimatu
- współpraca z mediami
- zbieranie danych - Citizens Science
- edukacja uczestnicząca w realizacji przykładów dobrych praktyk w zakresie ochrony wód i krajobrazu
- budowanie sieci, platform współpracy - współpraca międzysektorowa, porozumienie użytkowników wód

Uwzględniając opisane wcześniej grupy celów, najwięcej respondentów (ponad połowa wszystkich głosów/wskazań - 238) zaznaczyło cele z pierwszej grupy (merytoryczne). W tej grupie największa liczba ankietowanych wybrała takie cele jak: „ochrona i rewitalizacja rzek” (49%) „ochrona dzikiej przyrody” (47% ankietowanych), ochrona siedlisk, ochrona bioróżnorodności, ochrona wód (oba cele po 42% ankietowanych).

W drugiej kolejności wybierano cele z trzeciej grupy – 149 (oddziaływanie na społeczeństwo). Najczęściej deklarowanym celem nie tylko w tej grupie jest „kształtowanie świadomości społecznej” – deklaruje taki cel 71% ankietowanych. Niewiele mniej, bo ponad 62% ankietowanych zaznaczyło „działania edukacyjne i szkoleniowe”. „Promocję dobrych praktyk” i „aktywizację społeczeństwa” wskazało 47% ankietowanych, zaś „wspieranie aktywizacji społecznej” 36%.

Najmniej wskazań, bo zaledwie 36 dotyczyło celów z drugiej grupy (oddziaływanie na decydentów). Najczęściej wybierane cele z tej grupy to: „współpraca z instytucjami rządowymi” (27% respondentów), „Kształtowanie polityk, strategii i prawodawstwa” – 24%, „udział w postępowaniach sądowo – administracyjnych” – 18%, zaś „wpływ na przyjazną politykę gospodarczą” – 13%.

Szczegółowy ranking celów wskazanych przez ankietowanych przedstawia Wykres 1. poniżej.

Wykres 1. Cele działania deklarowane przez uczestników Koalicji Ratujmy Rzeki

Podsumowanie wyników ankiety - zakres działań:

Wyniki ankiety w zakresie celów organizacji należących do KRR pozwalają na wyciągnięcie następujących **wniosków w zakresie potencjału Koalicji Ratujmy Rzeki**:

- zakres działań merytorycznych koalicji jest bardzo szeroki i obejmuje zarówno działania w zakresie ochrony wód, ochrony dzikiego życia, bioróżnorodności, ochrony mokradł, ochrony klimatu, powietrza, ale i działalności turystycznej, czy krajoznawczej, działalności artystycznej i kulturalnej, współpracy z mediami itd. Tak szeroki zakres tematyczny stwarza szansę na możliwość oddziaływania Koalicji na wiele środowisk, niekoniecznie zajmujących

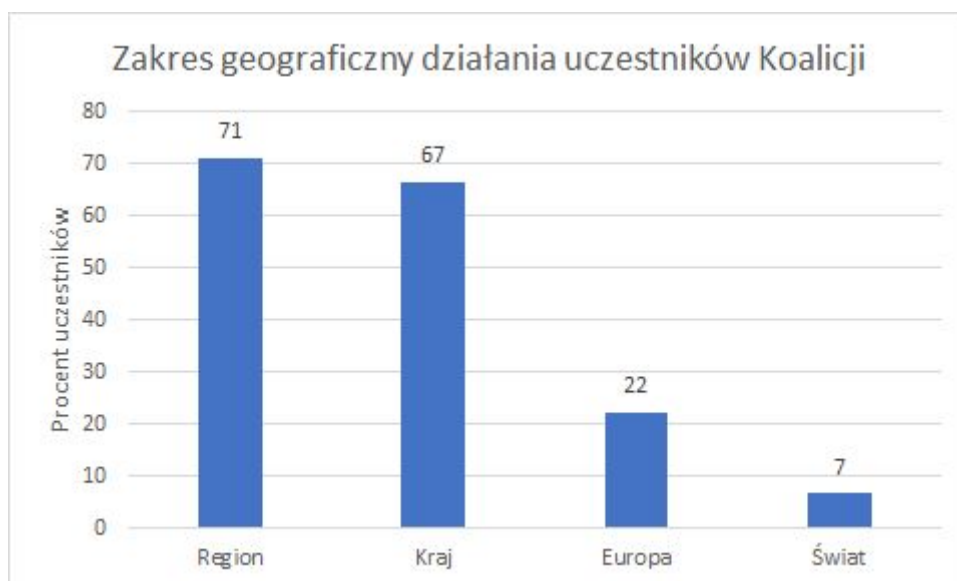
się problematyką wodną. Np. współpraca Koalicjantów pracujących z mediami mogłaby przynieść realne wzmocnienie komunikatów dot. samej Koalicji jak i poszczególnych Koalicjantów, promując ich działania dla rzek.

- podstawowym celem, który łączy Koalicjantów i Koalicjantek o różnym profilu działania są próby oddziaływania w różny sposób na świadomość społeczną, wrażliwość i wiedzę z zakresu ochrony czy kształtowania środowiska naturalnego. Cel - „Kształtowanie świadomości społecznej”, który dostał największą ilość głosów respondentów (71%) dominuje nad pierwszym celem merytorycznym “ochrona i rewitalizacja rzek” o 22%. Warto się zastanowić na jakich warunkach ten potencjał może być wykorzystany dla wspólnych celów Koalicji. Można się jednak spodziewać, że głównie wtedy, kiedy poszczególni członkowie będą przekonani, że udział w Koalicji wspiera ich indywidualne działania.
- stosunkowo niewielka część członków koalicji próbuje wpływać na działania administracji państwowej, polityków, czy zawartość dokumentów planistycznych, czy to poprzez współpracę z nimi, czy poprzez monitorowanie przestrzegania prawa przez te jednostki. Rozszerzenie tej grupy wymagałoby szerszych działań – zapewne szkoleniowych dla poprawy wiedzy i umiejętności członków koalicji w tym zakresie.

B. Geograficzne obszary aktywności uczestników Koalicji

Pytanie dotyczyło obszaru działania uczestniczek i uczestników Koalicji. Zaproponowano kilka kategorii obszarowych: regionu, kraju, Europy i świata. Wyniki deklaracji respondentów w tym zakresie przedstawia rysunek poniżej.

Wykres 2. Geograficzny obszar działania uczestników Koalicji Ratujmy Rzeki

Zaproponowano też możliwość dopisania inaczej sformułowanego obszaru działania. Tylko jeden respondent skorzystał z tej opcji i dopisał: *“szczególnie - obszary rzeczne transgraniczne, konfliktowe”*.

Z analizy wynika, że większość badanych uczestników Koalicji - 71% z 45 respondentów - zaznaczyła region, jako swój obszar działania, nieco mniej, bo 67% zaznaczało kraj, tylko 22% deklaruje, że ich obszar zainteresowania obejmuje Europę, a tylko 7% (3 uczestników) świat.

Jedna trzecia ankietowanych (33%), czyli 15 badanych uczestników Koalicji zadeklarowała, że działa wyłącznie regionalnie. Przy czym warto pamiętać, że pojęcie regionu nie zostało zdefiniowane i dla jednych jest rozumiane jako miasto, dla innych obszar zlewni rzeki, a dla jeszcze innych województwo.

Tylko 6 z badanych organizacji deklarujących, że działają lokalnie ma ambicje aktywności na poziomie europejskim.

Plany działania na wszystkich poziomach, począwszy od regionu do szerokiego świata mają tylko dwie organizacje.

C. Główni adresaci działań uczestników Koalicji

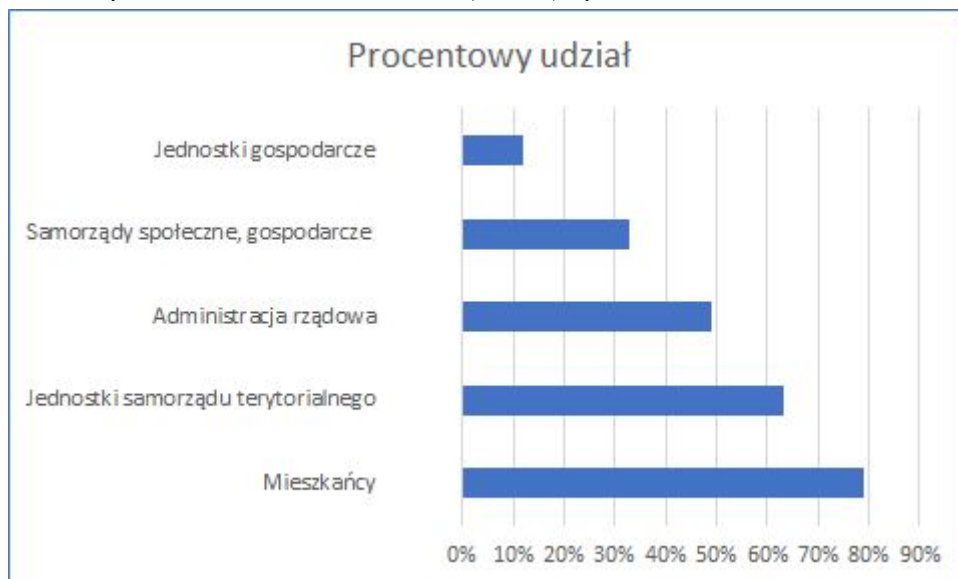
To pytanie w ankiecie dzieliło adresatów działania na kilka kategorii podmiotów takich jak administracja rządowa, jednostki samorządu terytorialnego, samorządy społeczne i gospodarcze, podmioty gospodarcze i mieszkańcy. Rozkład wyników zawiera Tabela 2. i wykres poniżej.

Tabela 2. Odbiorcy działań uczestników Koalicji Ratujmy Rzeki

Adresaci	Procentowy udział	Liczba odpowiedzi
Administracja rządowa	49%	21
Jednostki samorządu terytorialnego	63%	27
Samorządy społeczne, gospodarcze	33%	14
Jednostki gospodarcze	12%	5
Mieszkańcy	79%	34

Wykres 3. Odbiorcy działań uczestników Koalicji Ratujmy Rzeki

Ankieta dopuszczała dopisanie dodatkowych kategorii adresatów działań. Odpowiedzi respondentów są w tym zakresie następujące:

- aktywiści organizacji i ruchów ekologicznych, miejskich i in.
- Hobbyści, osoby zainteresowane
- NGO
- naukowcy
- politycy
- uczniowie, szkoły
- wędkarze
- rolnicy
- media
- aktywiści
- decydenci (parlamentarzyści krajowi i europejscy, radni)
- odbiorcy sztuki, uczestnicy projektów i wydarzeń kulturalnych
- wędkarze oraz inne osoby, które społecznie pracują dla dobra przyrody
- spółdzielnie mieszkaniowe, zarządcy nieruchomości miejskich
- kręgi naukowo-techniczne

Zdecydowana większość członków i członkiń Koalicji adresuje swoje działania do mieszkańców (prawie 80%) i do samorządu terytorialnego (63%). Próby oddziaływania na administrację rządową deklaruje prawie połowa respondentów, a jedna trzecia wskazuje na inne rodzaje samorządu, takie jak samorządy społeczne czy gospodarcze. Tylko 12% adresuje swoje działania do podmiotów gospodarczych.

Większość respondentów adresuje swoje działania do kilku grup odbiorców, niewielu wskazało tylko jedną grupę adresatów, np. samych mieszkańców wybrało, co prawda 7 respondentów, ale administrację rządową dwóch, a jednostki samorządu terytorialnego jeden respondent. Jednocześnie, tylko w przypadku dwóch ankiet zdarzyło się, że respondenci zaznaczyli wszystkie grupy odbiorców. Wskazuje to na świadomy wybór środowisk do których respondenci kierują swoje działania.

D. Aktywność uczestników Koalicji Ratujmy Rzeki - przykłady działań

Na podstawie 45 wypełnionych ankiet zebrano opis 76 przykładów działań. Opisy mają różną długość i poziom szczegółowości. Wiele z nich, aby mogły być zrozumiałe dla postronnych osób (spoza KRR) wymaga uzupełnienia. Niezależnie od tego, wszystkie opisane aktywności w sposób jednoznaczny obrazują kierunki działania poszczególnych uczestników koalicji. Wszystkie opisy przykładów działań zostały zamieszczone w załączniku nr 2.

Trudno skategoryzować precyzyjnie podane przez respondentów działania, bo pełnią one zwykle wiele funkcji. Ze względu na specyfikę działań skategoryzowaliśmy je na 6 kategorii: działania edukacyjne, kampanie informacyjne, tworzenie materiałów informacyjnych, ochrona natury, interwencje.

Najliczniejsza grupa obejmuje działania edukacyjne, kampanie informacyjne i społeczne. Razem to około 40 zróżnicowanych działań. Mają one także różną skalę.

1. Działania edukacyjne – obszar miejscowości.

Obejmują zwykle edukację dzieci, młodzieży, ale również dla lokalnych liderów czy samorządów.

Aktywni w tym zakresie Koalicjanci i Koalicjantki:

Lubuskie Siostry Rzeki, Artur Kokorzycki, Małgorzata Siudak, Bartłomiej Adler, Stowarzyszenie Ab Ovo, Fundacja Promocji Rekreacji KIM, Małopolskie Towarzystwo Ornitologiczne

Przykładowe działania:

Fundacja Promocji Rekreacji KIM - seria wykładów i warsztatów edukacyjnych "O przyrodzie na Parkowej", które przybliżają mieszkańcom Łomianek oraz przedstawicielom rady miejskiej i członkom zarządów osiedli tematyki związanej z ochroną rzek, bogactwem przyrodniczym terenu, na którym położone są Łomianki.

Stowarzyszenie Ab Ovo - warsztaty pstrągowe w Myślenicach, w czasie których wędkarze zainteresowani ochroną naturalnych populacji pstrągów pomagali w wykonywaniu sztucznego zapłodnienia ikry pstrągów i wypełnianiu inkubatorów, a ponadto obserwowali naturalne tarło w rzekach oraz uczyli się inwentaryzować gniazda tarłowe.

Bartłomiej Adler (wspólnie z Akademią Mętności Pana Hilary) - Organizacja w Wyszkowie konkursu fotograficznego o tematyce związanej z rzeką Bug, mającego na celu podkreślenie walorów przyrodniczych związanych z rzeką oraz jej związku z człowiekiem. Przy okazji celem było wzmoczenie świadomości i zainteresowania mieszkańców samą rzeką.

Małopolskie Towarzystwo Ornitologiczne - Ochrona krajobrazu i zasobów przyrodniczych gminy – cykl 115 warsztatów dla dzieci (2160 uczniów), których celem było uporządkowanie wiedzy dzieci na temat zarządzania krajobrazem i zasobami przyrodniczymi w formie specjalnie przygotowanej gry planszowej. Program dotyczył między innymi materii ochrony rzek.

Działania edukacyjne – zakres województwa / kraju

Są to formy edukacyjne adresowane głównie do dorosłych, zarówno zwykłych ludzi, jak i polityków, czy lokalnych decydentów.

Aktywni koalicjanci:

Fundacja Strefa Zieleni, Rafał Maciaszek, Małopolskie Towarzystwo Ornitologiczne, Andrzej Mazik, Małgorzata Siudak, Roman Konieczny, Stowarzyszenie VOLANS (Ewa Ciepielewska), Dominik Dobrowolski, Fundacja Psubraty

Przykładowe działania:

Fundacja Strefa Zieleni - Zielony Letni Uniwersytet – trzydniowe spotkanie, którego celem jest wymiana wiedzy i umiejętności oraz sieciowania środowisk aktywistycznych z różnych obszarów (ekologia, klimat, rzeki, rolnictwo i żywność, ochrona przyrody, feminizm, prawa człowieka, demokracja), naukowców i zielonych polityków polskich i europejskich.

Małgorzata Siudak, Roman Konieczny - Szkolenie 500 nauczycieli województwa Łódzkiego z zakresu ochrony przeciwpowodziowej w ramach projektu Wojewody Łódzkiego "Na powódź mam plan". Celem szkoleń było przygotowanie nauczycieli do realizacji w szkole zajęć dotyczących tematyki powodziowej, w szczególności prewencji i metod ograniczania skutków powodzi w skali indywidualnej. Nauczyciele zostali wyposażeni w poradniki i materiały dydaktyczne.

Fundacja Psubraty – Projekt Dzika infrastruktura – korytarze Ekologiczne obejmował działania edukacyjne adresowane do mieszkańców miast województwa mazowieckiego, a także zarządców spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych. Tematem edukacji było wspomaganie bioróżnorodności w mieście w podziale na 3 kategorie tematyczne: Woda, Rośliny i Zwierzęta. Jako uzupełnienie

edukacyjnej działalności w kategorii Woda, było promowanie niewielkiej retencji w mieście - ustawienie beczek do retencji deszczówki.

2. Kampanie informacyjne i społeczne

Celem kampanii informacyjnych jest zwrócenie uwagi na wybrany problem i przekaz podstawowych treści w tym zakresie. W kampaniach społecznych celem jest zaangażowanie różnych grup ludzi w konkretne działania. Część podejmowanych działań przez uczestników Koalicji ma charakter prostych jednorazowych akcji, ale spora część to złożone organizacyjnie przedsięwzięcia o szerokim zasięgu.

Aktywni koalicjanci:

Fundacja Wolna Wisła, Stowarzyszenie Volans (Ewa Ciepielewska), Fundacja Art. In Action, Siostry Rzeki, Klub Gaja, Dominik Dobrowolski.

Przykładowe działania:

Stowarzyszenie VOLANS (Ewa Ciepielewska) – Projekt FLOW/Przepływ - wieloletni program międzynarodowych rezydencji artystycznych podczas przepływu Wisłą na tradycyjnej, płaskodennej łodzi drewnianej. Elementem projektu są wystawy i spotkania z publicznością w galeriach i instytucjach kultury; podczas festiwali, które odbywają się od kilku lat na Wiśle. Na pokładzie łodzi przyjmowani są goście festiwalowi, również dzieci, dla których w trakcie muzykowania prowadzone są krótkie prelekcje informacyjne i rozdawane są ulotki.

Klub Gaja – Program Zaadoptuj rzekę. Klub Gaja realizuje ten program od 2005 roku. Celem jest symboliczne „adoptowanie rzek”, a w rzeczywistości zainteresowanie się rzeką (lub innym akwenem) w najbliższej okolicy i otoczenie jej opieką, odkrywanie jej dziedzictwa przyrodniczego, kulturowego i społecznego. Program Klubu Gaja *Zaadoptuj rzekę* zwraca także uwagę na czystość rzek i niedobór wody w Polsce. W programie uczestniczą placówki oświatowe, samorządy, instytucje, organizacje społeczne i osoby indywidualne. W ciągu kilkunastu lat w program zaangażowało się ponad 196 000 osób, które zaadoptowano 772 rzek i akwenów w ponad 1540 miejscach.

Siostry rzeki (Cecylia Malik) - Moda na rzeki. W lipcu 2019 aktywistki kolektywu Siostry Rzeki spłynęły Wisłą galarem z Krakowa do Gdańska. Podczas spływu organizowały pokazy mody - kolekcję recyklingowych strojów kąpielowych zaprezentowano w Krakowie, Warszawie, Toruniu i na Helu, a modelkami i modelami byli uczestnicy manifestacji. Stroje kąpielowe zostały pozbierane podczas ogólnopolskiej zbiórki i zakupione na wyprzedarach. Podczas licznych otwartych warsztatów, zostały ozdobione cekinami i wyhaftowane w hasła zaangażowane w obronę rzek. Kolekcja stała się manifestem, ale też niosła wiedzę o rzece. Do każdego stroju kąpielowego, które

licznie były rozdawane podczas akcji została dołączona ulotka o korzyściach społecznych, jakie dają nieuregulowane rzeki.

Dominik Dobrowolski – Recycling Rejs. Akcje prowadzone od 2011 roku, organizowane wspólnie z wieloma organizacjami krajowymi i zagranicznymi. Ich celem jest edukacja ekologiczna, nagłośnienie problemu zanieczyszczenia rzek i mórz oraz promocja recyklingu, jako najlepszej metody do walki z zanieczyszczaniem środowiska wodnego. Rejs połączony jest z konferencjami, spotkaniami i sprzątaniami. Jego efektem jest 10 tys km przepłyniętych i posprzątanym szlaków wodnych w Polsce i w Niemczech.

3. Komunikacja i tworzenie materiałów informacyjnych

Ta grupa działań obejmuje próby dotarcia poprzez media tradycyjne i społeczne do odbiorców oraz tworzenie baz danych – źródeł informacji o określonych zagrożeniach. Część tych działań jest działalnością poboczną uczestników Koalicji, ale są też osoby specjalizujące się w pewnych zakresach komunikacji.

Aktywni uczestnicy

Piotr Topiński, Jarosław Kapsa, Andrzej Mazik, Fundacja Zielone Światło/Zielone Wiadomości, Towarzystwo Przyjaciół Iny i Gowienicy.

Przykładowe działania:

Piotr Topiński – publicysta, autor wielu filmów i publikacji na temat ekologii i problemów gospodarowania wodami. Prowadzi popularny kanał na YouTube z filmami przyrodniczymi, głównie skupionymi na problematyce wodnej. Publikuje swoje teksty o wodzie na znanym portalu „Studio Opinii”, założonym przez Stefana Bratkowskiego, Ernesta Skalskiego i innych znanych dziennikarzy. Jego seria „woda w górach” została nagrodzona dyplomem ORLE PIÓRO 2016 przyznawanym przez Klub Przyrodników.

Fundacja Zielone Światło - Zielone Wiadomości (Beata Nowak) – dwumiesięcznik poświęcony ekologii, zrównoważonemu rozwojowi, demokracji. Jak piszą sami wydawcy „Magazyn ten to nasze wspólne narzędzie popularyzowania ekopolitycznej wiedzy i refleksji nad współczesnym światem – nie tylko w kontekście Polski, ale w szerszym – europejskim, międzynarodowym, globalnym i uniwersalnym wymiarze”. Zielone Wiadomości wychodzą od 2008 roku w Warszawie w nakładzie 10 tys egzemplarzy, i mają również wersję elektroniczną.

Andrzej Mazik - serwis internetowy ptaki.info - zawiera informacje o wszystkich występujących gatunkach ptaków w Polsce, przedstawia sieć szlaków turystycznych związanych z ptakami, poradniki i materiały edukacyjne. Należy do światowej czołówki serwisów ornitologicznych. Powstał przy współpracy ze środowiskami akademickimi, organizacjami społecznymi i fotografami.

Jarosław Kapsa - popularyzacja tematyki ekologicznej w pismach lokalnych. Od 15 lat ma cotygodniowy felieton w Częstochowskim Tygodniku Regionalnym 7 Dni, oraz 3-4 artykuły miesięcznie w innych mediach. Wcześniej publikował w "Gazecie Częstochowskiej", "Pulsie Regionu".

4. Ochrona natury

Część działań skupia się na ochronie życia różnych organizmów, w tym ryb jak również poprawy warunków ich życia w rzekach czy akwenach wodnych. Część obejmuje zarybienia, odbudowę tarlisk, likwidację barier na rzekach, lub ochronę czystości rzek.

Aktywni uczestnicy

Przyjaciele Raby, Stowarzyszenie Przyjaciół Białej Przemszy, Towarzystwo Przyjaciół Rzeki Tanew, Towarzystwo Przyjaciół Rzek Iny i Gowienicy, Maciej Józefowicz

Przykładowe działania:

Towarzystwo Przyjaciół Rzeki Iny i Gowienicy - odtwarzanie różnorodności morfologii koryt rzek pomorskich poprzez uzupełnianie substratu na tarliskach w dorzeczu obu rzek wraz z udrożnieniem ruin jazu w Widzeńsku na Gowienicy. W ramach tych działań powstało w latach 2013 – 2018 łącznie około 0,5 ha nowych tarlisk.

Towarzystwo Przyjaciół Białej Przemszy - budowa inkubatorów pstrągowych i coroczna akcja sadzenia ikry pstrąga. Co roku od początku działalności Towarzystwo prowadzi regularne obsadzanie ikłą inkubatorów służących do wylęgu pstrąga. W tym czasie do inkubatorów trafiło ponad 800 tys. ziaren ikry. Przy budowie inkubatorów oraz sadzeniu ikry często pomagała lokalna społeczność czy uczniowie pobliskiej szkoły, stąd też zadanie to ma charakter edukacyjny.

Towarzystwo Przyjaciół rzeki Tanew – odtworzenie ciągłości rzeki poniżej stopnia na Tanwi w rejonie Borowca. Działanie polegało na zasypaniu wybojów w postaci serii bystrzy dla trwałego odtworzenia profilu lustra wody poniżej stopnia w rejonie Borowca.

Maciej Józefowicz – wymuszenie na lokalnej władzy budowy przepompowni ścieków komunalnych. Działanie dotyczyło lokalnej parafii, skąd ścieki były zrzucane bezpośrednio do lokalnej rzeki.

5. Samodzielne realizacje / wpływ na decyzje

Ta grupa obejmuje działania, które przede wszystkim wpływały na decyzje lokalnych, czy regionalnych decydentów i prowadziły do ważnych zmian chroniących środowisko. Obejmuje również działania, często wieloletnie i o szerokim zasięgu, które w bezpośredni sposób prowadziły do odtworzenia ciągłości rzek lub poprawy ich stanu.

Aktywni uczestnicy

Rafał Maciaszek, Sascha Maier, BUND Brandenburg (Niemcy), Rafał Maciaszek, Jarosław Kapsa, Podkarpackie Towarzystwo Przyrodników Wolne Rzeki, Towarzystwo Przyjaciół Rzek Iny i Gowienicy, Stowarzyszenie Ab Ovo, Roman Konieczny, Małgorzata Siudak

Przykłady aktywności:

Rafał Maciaszek – dbałość o wyeliminowanie ze środowiska gatunków akwariowych i obcych. Ograniczenie wodnych gatunków inwazyjnych na rynku zoologicznym poprzez działalność edukacyjną dzięki czemu na przykład w ciągu kilku tygodni udało się wycofać gatunki inwazyjne z większości polskich sklepów, do Polski w przyszłym roku nie trafi np. 80 tys. małży z rodzaju *Corbicula* oraz zakończono również produkcję inwazyjnych roślin z hodowli *in vitro*. Poza monitoringiem, organizacją konferencji na ten temat i działaniami edukacyjnymi tylko w okresie od połowy października do końca listopada odłowiono z rzek i akwenów ponad 10200 raków marmurkowych.

Jarosław Kapsa – udział w tworzeniu lokalnych programów i strategii: Strategii Rozwoju Miasta Częstochowy, Strategii Rozwoju Subregionu Północnego Województwa Śląskiego, i innych lokalnych programów. Uczestnictwo w przygotowaniu Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego. Bardziej szczegółowo: sporządzanie diagnozy społecznej i gospodarczej, monitorowanie realizacji strategii i programów, organizacja warsztatów.

Podkarpackie Towarzystwo Przyrodników Wolne Rzeki - utworzenie użytku ekologicznego "Wiślisko pod kopcem". Wiosną 2019 Towarzystwo przeprowadziło inwentaryzację przyrodniczą na starorzeczu zagrożonym budową chlewni. Wysłany został wniosek o utworzenie użytku ekologicznego wraz z opisem walorów przyrodniczych tego miejsca. Jesienią rada gminy przegłosowała uchwałę o utworzeniu użytku ekologicznego.

Stowarzyszenie Ab Ovo – Tarliska Górnej Raby. W ramach projektu przywrócenie funkcjonowanie w naturalny sposób fragmentu Raby na odcinku w rejonie Lubnia i Pcimia. W ramach projektu zaniechano odbudowywania niektórych urządzeń hydrotechnicznych, przebudowano zaporę i utworzono bystrza na potoku Krzczonówka, spowolniono prędkość nurtu zasilając koryto m.in. żwirem i kamieniami, oraz zorganizowanie szkolenia z zakresu utrzymania rzek.

6. Działania interwencyjne

Jednym z bardzo ważnych elementów działania uczestników Koalicji jest pełnienie funkcji kontrolnych wobec instytucji państwowych, samorządowych oraz przedsiębiorstw w zakresie postępowania zgodnego z prawem. Dotyczy to zwykle działań prowadzonych przez podmioty zewnętrzne na pograniczu prawa, nieuzasadnionych ingerencji w obszary ochronne, ale również

przedsięwzięć o wyraźnym zabarwieniu politycznym inicjowanych na poziomie lokalnym czy centralnym.

Przykłady działań lokalnych

Aktywni koalicjanci:

Klub Pstragowy „GŁOWACZ” przy ZO PZW w Elblągu, Towarzystwo na rzecz Ziemi, Urszula Biereźnoj-Bazille, Stowarzyszenie Niezależnych Inicjatyw Nasza Natura, Mazowiecko-Świętokrzyskie Towarzystwo Ornitologiczne, Bartłomiej Adler, Ewa Leś, Stowarzyszenie Ekologiczne EKO-UNIA

Przykłady aktywności lokalnej

Bartłomiej Adler - Usunięcie pozostałości remontu mostu z koryta rzeki Bug. Podczas remontu mostu w Wyszkanie wykonawca wrzucał do rzeki gruz powstały w czasie skuwania elewacji mostu. W czasie odbiorów został on zignorowany. Po interwencji w prasie lokalnej a następnie w gminie oraz Wodach Polskich, zorganizowano wizję lokalną z udziałem ww instytucji oraz wykonawcy. Gmina zobligowała wykonawcę do uprzątnięcia rzeki, a ten w wyznaczonym terminie posprzątał zanieczyszczenia.

Klub Pstragowy „GŁOWACZ” przy ZO PZW w Elblągu, Na odcinku rzeki Leśna Struga wskutek bagrowania koryta rzeki stwierdzono śmierć 240-360 osobników minoga strumieniowego. Roboty te zniszczyły też miejsca tarliskowe dla troci wędrownej. Klub zgłosił szkodę w środowisku, wskutek czego RDOŚ wydał dla RZGW w Gdańsku decyzję nakazującą jej naprawę.

Przykłady działań w szerszej skali: regionalnej, centralnej

Stowarzyszenie Niezależnych Inicjatyw Nasza Natura. W ramach grantu z Fundacji im. Batorego dokonano oceny działalności WZMiUW w Białymstoku. Wykryto błędy w postępowaniach przetargowych oraz problemy, których rozwiązanie powinno spoczywać na organach ścigania. Wykazano nieefektywne wydatkowanie publicznych pieniędzy oraz działania zmierzające do pogorszenia stanu wód.

Stowarzyszenie Ekologiczne Eko-Unia. Sprzeciw wobec przekopu Mierzei Wiślanej. Sprzeciw wobec przekopu, udział w postępowaniu administracyjnym, złożenie skargi do Komisji Europejskiej.

Ewa Leś. Zespołowe działanie transgraniczne (Polska-Niemcy) z wiodącymi interwencję Koalicjantami SOT i TPRIiG. Efektem jest oficjalne wycofanie dużych działań hydrotechnicznych

planowanych dla Międzyodrza (cenny w skali Polski i Europy obszar mokradłowy woj. zachodniopomorskiego) z Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzeczy Odry i Wisły jako nieuzasadnionych dla celu ochrony przeciwpowodziowej. Był to wspólny finalny wniosek zarówno organizacji i osób uczestniczących w całym procesie jak i inwestora/Wód Polskich. Działania prowadzone w stałym kontakcie i dialogu ze stroną inwestora/instytucjonalną zwieńczył międzysektorowy transgraniczny Wodny Okrągły Stół ws. przyszłości Międzyodrza do którego zaproszono możliwie szerokie grono użytkowników wód, związanych z tym terenem.

V. PODSUMOWANIE BADANIA - REKOMENDACJE DLA KOALICJI RATUJMY RZEKI UWZGLĘDNIAJĄCE ZBADANY POTENCJAŁ

Skład Koalicji.

Analizując aktualną reprezentację członków i członkiń KRR można zauważyć, że większość stanowią organizacje (47), a niewiele mniej to członkowie indywidualni (30), w tym naukowcy (5). Pozytywnym sygnałem jest obecność aktywnych - jak wynika z ankiet i działań - organizacji zagranicznych. Wzmacnia to możliwości oddziaływania Koalicji także na zewnątrz kraju, co może być w przyszłości przydatne.

Wnioski/Rekomendacje:

1. Warto być może zastanowić się nad otwarciem się koalicji na nowe grupy potencjalnych uczestników. Obecni członkowie KRR są przedstawicielami nie tylko organizacji pozarządowych, ale samorządów, parków narodowych i innych ciał oraz instytucji związanych z wodami. Mogłoby to ułatwić włączenie ww. do uczestnictwa w koalicji. Pozostawiamy to jako pytanie otwarte do samej Koalicji jak i do tych konkretnych Koalicjantów. Wydaje się, że im szerszy przekrój reprezentantów związanych z wodami charakteryzuje Koalicję tym jest ona lepiej, inkluzywnie i demokratycznie, postrzegana i tym lepsze będą możliwości wypracowania spójnego poglądu na rzeki i ich przyszłość, zgodnie z intencją Deklaracji.
2. Interesujący jest fakt, że w Koalicji uczestniczą grupy wykorzystujące w swoich działaniach różne poglądy, punkty odniesienia, różne języki komunikacji. Część odwołuje się do tzw. „wartości” (niektóre organizacje ekologiczne), czyli do czegoś co uważają za niezwykle cenne i istotne, inne odwołują się do wiedzy obiektywnej (pracownicy nauki i eksperci), opisując i tłumacząc działanie pewnych elementów rzeczywistości, a jeszcze inne odwołują się w swoich działaniach raczej do emocji (np. organizacje o profilu artystycznym), używając do przekazu obrazów, filmów, happeningu, czy wspólnego muzykowania. Połączenie tych języków/perspektywy w kilku przypadkach dało w przeszłości świetny efekt. Uważamy, że trzeba to traktować jako ważny element potencjału Koalicji i mieć pomysł na jego wykorzystanie.

Zakres działania koalicji.

Zakres celów działania zadeklarowanych przez uczestników w ankiecie jest bardzo szeroki i obejmuje zarówno działania w zakresie ochrony wód, ochrony dzikiego życia, bioróżnorodności, ochrony mokradel, ochrony klimatu, powietrza, ale i działalności turystycznej czy krajoznawczej, działalności artystycznej i kulturalnej, współpracy z mediami itd. Tak szeroki zakres tematyczny stanowi duży potencjał w zakresie możliwości oddziaływania Koalicji na wiele środowisk, również tych, które nie skupiają się wyłącznie na tematyce wodnej.

Wnioski/Rekomendacje:

1. Podstawowym celem, który łączy Koalicjantów i Koalicjantki o różnym profilu działania są próby oddziaływania w różny sposób na świadomość społeczną, wrażliwość oraz wiedzę z zakresu ochrony czy kształtowania środowiska naturalnego. Cel działania organizacji - „Kształtowanie świadomości społecznej”, który dostał od ankietowanych największą ilość głosów (71%) dominuje nad pierwszym celem merytorycznym “ochrona i rewitalizacja rzek” o 22%. Warto się zastanowić jak ten potencjał wykorzystać i na jakich warunkach może być on wykorzystany dla wspólnych celów Koalicji. Nie przesadzając dyskusji na ten temat wydaje się, że do ważnych elementów ułatwiających wykorzystanie tych doświadczeń i aktywności będzie systematyczne budowanie przekonania u członków i członkiń Koalicji, że Koalicja wspiera indywidualne działania Uczestników. Niezależnie od wielkości tych organizacji lub faktu bycia organizacją czy członkiem indywidualnym. Przykładem takiego działania są kanały medialne Koalicji, które mogą upowszechniać działania członków i członkiń Koalicji, popularyzując je i jednocześnie uwidaczniając samych Koalicjantów.
2. Pomimo dużego zaangażowania podmiotów Koalicji w działania promocyjne i próby podnoszenia świadomości społecznej w zakresie konieczności utrzymania, czy powrotu do rzek o naturalnym charakterze nie dają wyraźnej zmiany świadomości społecznej. Można by założyć, że wynika to z rozproszenia tych działań. Warto więc zastanowić się w tej sytuacji, jak wykorzystać doświadczenia i zintegrować działania członków i członkiń koalicji, które potrafią wykorzystywać media społeczne i tradycyjne do promocji. Celem mogłoby być zbudowanie wspólnych kampanii informacyjnych i promocyjnych w przyszłości lub poprawa wiedzy na ten temat w ramach samej Koalicji.
3. Stosunkowo niewielka część członków koalicji próbuje wpływać na działania administracji państwowej, polityków czy zawartość dokumentów planistycznych, czy to poprzez współpracę z nimi, czy poprzez monitorowanie przestrzegania prawa przez te jednostki. Rozszerzenie tej grupy wymagałoby szerszych działań – wzajemnej wymiany doświadczeń i być może szkoleń dla poprawy wiedzy i umiejętności członków koalicji w tym zakresie.
4. Podobny problem dotyczy zaangażowania podmiotów KRR w takie działania jak: wpływ na przyjazną politykę gospodarczą czy zrównoważony rozwój obszarów wiejskich. Są to na tyle ważne obszary działania, istotnie oddziałujące na środowisko rzeczne, że podobnie jak w poprzednim przypadku warto zastanowić się nad wzmocnieniem uczestników koalicji, którzy się tym zajmują, czy wspólnym wypracowaniem polityki w tym zakresie

Zakres obszarowy działania ankietowanych.

Tylko jedna trzecia (33%), czyli 15 ankietowanych podmiotów Koalicji zadeklarowała, że działa **wyłącznie** regionalnie¹. Nie oznacza to jednak, że są to jedyne podmioty skupione na lokalnych/regionalnych działaniach, bo z analizy wynika jednocześnie, że większość ankietowanych uczestników Koalicji - 71% z 45 respondentów - zaznaczyła region, jako jeden z kilku obszarów działania. Nieco mniej, bo 67% zaznaczało kraj, 22% deklaruje, że ich obszar zainteresowania obejmuje Europę, a tylko 7% (3 uczestników) świat. To oznacza, że choć większość podmiotów działa / chce działać lokalnie, to ich zakres zainteresowań jest szerszy i obejmuje zarówno kraj, jak i obszary poza granicami Polski.

Wnioski/Rekomendacje:

1. Wartym zainteresowania jest powszechnie deklarowany regionalny (co w znacznym stopniu rozumieć należy jako „lokalny”) obszar zainteresowania Koalicjantek i Koalicjantów. Można to uznać za naturalny kierunek działania, bowiem większość przykładów aktywności podawanych w ankiecie dotyczy problemów lokalnych. **To należy uznać za jeden z ważnych elementów potencjału Koalicji: umiejętność przejścia od szczegółu do ogółu.** Warto zastanowić się nad tym jak wykorzystać wiedzę o tych działaniach jako podstawę wnioskowania i syntezy. Zapewne wymaga to wielu działań, na gorąco nasuwa się postulat systematycznego monitorowania działań i potrzeb członków koalicji (np. coroczny monitoring) i ich stałego analizowania dla wewnętrznych potrzeb/rozwoju KRR. Na tej podstawie Koalicja jest w stanie się rozwijać efektywniej i w sposób zorganizowany niż bez takiej wiedzy.

Adresaci działań podmiotów Koalicji.

Adresatami działań ankietowanych jest zwykle kilku odbiorców. Jednak zdecydowana większość członków i członkiń Koalicji adresuje swoje działania do mieszkańców (prawie 80%) i do samorządu terytorialnego (63%). Próby oddziaływania na administrację rządową deklaruje prawie połowa respondentów, a jedna trzecia wskazuje na inne rodzaje samorządu, takie jak samorządy społeczne czy gospodarcze. Tylko 12% adresuje swoje działania do podmiotów gospodarczych.

Wnioski/Rekomendacje:

1. Interesujące jest to, że tak duża reprezentacja podmiotów Koalicji skupia uwagę w swoich działaniach na mieszkańcach i samorządzie terytorialnym. To ważni odbiorcy, głównie ze względu na fakt, że ich świadomość jest kluczowa dla ochrony, czy prawidłowego kształtowania środowiska.
2. Z drugiej strony warto przyrzeć się grupom odbiorców uważniej, bo wyniki badania wskazują na pewne „białe plamy” w zakresie oddziaływania na ważne grupy wpływające na jakość środowiska, w tym środowiska wodnego. Przykładem jest mała liczba podmiotów Koalicji odnoszących swoje działania do podmiotów gospodarczych, czy do sektora

¹ Dla wyjaśnienia warto pamiętać, że z opisów wynika, że działania regionalne oznaczają w jednych przypadkach działania w obrębie miast czy gmin, w innych zlewni, a innych województwa.

rolniczego – a te odgrywają istotną rolę w użytkowaniu środowiska, w tym wodnego. Warto być może nawiązać kontakty z organizacjami zrzeszającymi pracodawców i przedsiębiorców, również hodowców itd.

3. Finalnie, byłoby z pewnością roztropnym zastanowienie się, które grupy są dzisiaj kluczowe dla jak najszybszej poprawy stanu środowiska rzek. I czy obecne działania podmiotów Koalicji są wystarczające oraz czy nie można wzmocnić efektów tych działań. Na przykład zakładając, że jeśli duże oddziaływanie na lokalne społeczności ma lokalny samorząd terytorialny, ma on też kluczowe w naszym kraju kompetencje planistyczne i ma narzędzia do komunikacji z ludźmi to czy współpraca z samorządem nie powinna być jednym kluczowych kierunków działania Koalicji.

Przykłady działań

W ramach badania zebrano prawie 80 przykładów działania podmiotów Koalicji. Nie zawsze są przygotowane – opisane w taki sposób by można je było wykorzystać w jakiś zestawieniach. Ale stanowią dobry materiał wyjściowy do dalszych prac. Wskazują na dużą różnorodność działań członków i członkiń Koalicji, poczynając od skutecznych interwencji w skali lokalnej, ale i krajowej, poprzez działania informacyjne, edukacyjne i kampanijne, jak również konkretne działania, które mają wpływ na decydentów lub wprost budują / tworzą inny niż dotąd stosunek do rzek i środowiska wodnego. Po prostu zmieniają rzeczywistość.

Wnioski/Rekomendacje:

1. Najliczniejsza grupa opisanych przez podmioty KRR działań obejmuje **działania edukacyjne, kampanie informacyjne i społeczne**. Razem to prawie połowa wszystkich opisanych przykładów. Mają one różną skalę i różnych odbiorców: mieszkańców, dzieci, nauczycieli, wędkarzy, samorządowców, lokalnych liderów, wspólnoty mieszkaniowe itd. Wydaje się, że należałoby wybrać kilka najbardziej interesujących przykładów i sporządzić dla nich opisy o charakterze „studiów przypadku” skupiających uwagę na kilku elementach: na tym co inicjowało działania, jak zostały przeprowadzone, jakie były efekty ilościowe i jakościowe działań oraz co zostało u odbiorców po realizacji projektu. Byłby to ciekawy materiał wewnętrzny wspomagający członków Koalicji.
2. Sugestia opisanie wybranych przykładów działań w postaci „studiów przypadku” nie dotyczy tylko działań promocyjnych i edukacyjnych, ale wybranych działań we wszystkich kategoriach opisanych w raporcie. Wiele z nich można uznać za tzw. „dobre przykłady” działań i promować jako wzorce na stronach internetowych Koalicji. To dobry materiał do wykorzystania dla wszystkich, którzy pragną coś w zakresie ochrony rzek zrobić, ale też ciekawy materiał dla dziennikarzy.
3. W ramach części działań edukacyjnych i informacyjnych opracowano materiały informacyjne i edukacyjne, które mając uniwersalny charakter mogłyby być wykorzystane przez innych członków Koalicji. Należałoby spróbować stworzyć taki zbiór materiałów (ulotek, scenariuszy zajęć, pomocy dydaktycznych itd.) i wytyczne napisane przez ich autorów co do wykorzystania w praktyce.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

4. Warto jednocześnie zwrócić uwagę, że nie wszystkie działania są oryginalnymi pomysłami koalicjantów lub nie są realizowane w ramach budżetów koalicjantów – część z nich to zlecenia różnego rodzaju instytucji czy innych podmiotów nie należących do Koalicji. Nie umniejsza to ich wartości, wręcz przeciwnie, daje poza identyfikacją możliwości poszczególnych podmiotów koalicji informację, o dobrych przykładach inicjatyw instytucji administracji państwowej czy samorządowej. Mogą to być przydatne argumenty w rozmowach z instytucjami z tych grup.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Załącznik 1. Projekt ankiety

Nazwa organizacji / imię i nazwisko Koalicjanta lub Koalicjantki:

Osoba kontaktowa ws. rzek/wód w organizacji (ta sama lub inna):

Imię i nazwisko:

e-mail:

nr telefonu:

Główne obszary działań (faktycznie realizowanych, a nie tylko wpisanych w statutach):

Aktywizacja społeczeństwa
Budzenie wrażliwości i kształtowanie świadomości społecznej
Działania edukacyjne, szkoleniowe
Działalność kulturalna i artystyczna
Kształtowanie polityk, strategii i prawodawstwa
Ochrona bioróżnorodności
Ochrona dziedzictwa przyrodniczego
Ochrona dzikiej przyrody
Ochrona i rewitalizacja rzek
Ochrona krajobrazu
Ochrona mokradel
Ochrona powietrza
Ochrona przyrody
Ochrona ptaków
Ochrona roślin i zwierząt
Ochrona ryb
Ochrona siedlisk
Ochrona wód
Ochrona zdrowia
Organizacja kampanii informacyjnych
Promocja dobrych praktyk
Promowanie życia zgodnego z naturą
Propagowanie zrównoważonego rozwoju
Turystyka i krajoznawstwo
Turystyka wodna
Udział w postępowaniach sądowo-administracyjnych
Wpływ na przyjazną dla człowieka politykę gospodarczą
Wspieranie aktywizacji społecznej
Współpraca z instytucjami rządowymi
Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich
Inne:

Obszar działania (wybierz właściwe i określ dokładnie)

Region:

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Kraj:
Europa:
Świat:
Inne:

Główni adresaci Twoich działań:

Administracja rządowa
Jednostki samorządu terytorialnego
Samorządy społeczne, gospodarcze
Jednostki gospodarcze
Mieszkańcy
Inni

OPIS DZIAŁANIA 1:

Tytuł działania - nazwa:

Miejsce realizacji i termin

Cel działania / aktywności:

Renaturyzacja rzek
Odbudowa ciągłości rzek
Odbudowa / ochrona retencji zlewni
Odbudowa / ochrona retencji doliny
Ochrona dzikiego życia (zwierzęta, ryby, rośliny, inne)
Informowanie, edukacja, szkolenia
Ochrona krajobrazu
Promocja rzek (turystyka...)
Interwencje ekologiczne
Inne

Grupa docelowa:

mieszkańcy,
przedsiębiorstwa,
jednostki samorządu terytorialnego,
organizacje pozarządowe,
administracja wojewódzka,
administracja zlewniowa,
administracja centralna,
instytucje międzynarodowe
inne

Obszar – cel działania:

Renaturyzacja rzek
Odbudowa ciągłości rzek
Odbudowa / ochrona retencji zlewni
Odbudowa / ochrona retencji doliny
Ochrona dzikiego życia (zwierzęta, ryby, rośliny, inne)
Informowanie, edukacja, szkolenia

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Ochrona krajobrazu
Promocja rzek (turystyka...)
Interwencje ekologiczne

Opis działania (maksymalnie 800 znaków):

Współpraca - czy działanie było realizowane samodzielnie, czy wspólnie z innymi organizacjami / instytucjami?

Stan zaawansowania działania (wybierz/zaznacz)

planowane,
w trakcie,
zakończone

Adres opisu działania w Internecie

Materiały graficzne (zdjęcia, mapy, schematy) – nie więcej niż 2 sztuki.

Zgoda na wykorzystanie informacji przez KRR

OPIS DZIAŁANIA 2:

Tytuł działania - nazwa:

Miejsce realizacji i termin

Cel działania / aktywności:

Renaturyzacja rzek
Odbudowa ciągłości rzek
Odbudowa / ochrona retencji zlewni
Odbudowa / ochrona retencji doliny
Ochrona dzikiego życia (zwierzęta, ryby, rośliny, inne)
Informowanie, edukacja, szkolenia
Ochrona krajobrazu
Promocja rzek (turystyka...)
Interwencje ekologiczne
Inne

Grupa docelowa:

mieszkańcy,
przedsiębiorstwa,
jednostki samorządu terytorialnego,
organizacje pozarządowe,
administracja wojewódzka,
administracja zlewniowa,
administracja centralna,
instytucje międzynarodowe
inne

Obszar – cel działania:

Renaturyzacja rzek
Odbudowa ciągłości rzek
Odbudowa / ochrona retencji zlewni

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Odbudowa / ochrona retencji doliny
Ochrona dzikiego życia (zwierzęta, ryby, rośliny, inne)
Informowanie, edukacja, szkolenia
Ochrona krajobrazu
Promocja rzek (turystyka...)
Interwencje ekologiczne

Opis działania (maksymalnie 800 znaków):

Współpraca - czy działanie było realizowane samodzielnie, czy wspólnie z innymi organizacjami / instytucjami?

Stan zaawansowania działania (wybierz/zaznacz)

planowane,
w trakcie,
zakończone

Adres opisu działania w Internecie

Materiały graficzne (zdjęcia, mapy, schematy) – nie więcej niż 2 sztuki.

Zgoda na wykorzystanie informacji przez KRR

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Załącznik 2. - zestawienie działań uczestników koalicji

Wg schematu jak poniżej

Osoba zgłaszająca:

Przykład 1:

Krótki opis:

Miejsce i termin realizacji:

Cele:

Odbiorcy:

Współpraca:

Więcej informacji:

Klub Pstragowy „GŁOWACZ” przy ZO PZW w Elblągu (nr ident. 15900602)

Osoba zgłaszająca: Robert Kostecki, 609523115, rkostecki@poczta.fm

Przykład 1: Doprowadzenie do wydania przez RDOŚ w Gdańsku decyzji w związku ze szkodą w środowisku rzeki Leśna Struga, dopływu rzeki Łeba.

Krótki opis: Na odcinku rzeki Leśna Struga wskutek bagrowania koryta rzeki stwierdzono śmierć 240-360 osobników minoga strumieniowego. Roboty te zniszczyły też miejsca tarliskowe dla troci wędrowniej. Klub zgłosił szkodę w środowisku, wskutek czego RDOŚ wydał dla RZGW w Gdańsku decyzję nakazującą jej naprawę.

Miejsce i termin realizacji: Pogorzelice, 2015 rok

Cele: Ochrona dzikiego życia (zwierzęta, ryby, rośliny, inne), Interwencje ekologiczne

Odbiorcy: Przedsiębiorstwa, Administracja zlewniowa (wodna)

Współpraca: samodzielnie

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Więcej informacji: -

Przykład 2: Niedopuszczenie do budowy kolejnej elektrowni wodnej na rzece Łyna, tym razem w miejscowości Ardapy w gminie Bartoszyce.

Krótki opis: Zmobilizowanie wędkarzy z całej Polski do udziału w postępowaniu na etapie konsultacji społecznych; umotywowany wniosek do RDOŚ w Olsztynie o niezgodnienie warunków realizacji przedsięwzięcia budowy elektrowni wodnej. Wskutek tych działań Dyrektor RDOŚ nie uzgodnił warunków realizacji przedsięwzięcia.

Miejsce i termin realizacji: Ardapy, 2012 rok

Cele: Ochrona dzikiego życia (zwierzęta, ryby, rośliny, inne), Interwencje ekologiczne

Odbiorcy: Przedsiębiorstwa, Jednostki samorządu terytorialnego

Współpraca: ZO PZW Olsztyn

Więcej informacji: <http://flyfishing.pl/mainforum/msg.php?id=129278>

FUNDACJA STREFA ZIELENI (nr ident: 15881128)

Osoba zgłaszająca: Ewa Sufin-Jacquemart, 664673700, esu2n@gmail.com

Przykład 1: Zielony Letni Uniwersytet

Krótki opis: Zielony Letni Uniwersytet jest trzydniową imprezą wymiany wiedzy, umiejętności i sieciowania środowisk aktywistycznych z różnych obszarów (ekologia, klimat, rzeki, rolnictwo i żywność, ochrona przyrody, feminizm, prawa człowieka, demokracja), naukowców i zielonych polityków polskich i europejskich

Miejsce i termin realizacji: Białowieża 2015, Ciechocinek 2016, Puszczykowo 2017, Janów Podlaski 2018, Ośno Lubuskie 2019

Cele: informacja, edukacja, szkolenia, promocja rzek, sieciowanie środowisk aktywistycznych, w tym aktywistów rzecznych 2016; happening Siostry Rzeki 2018, happening Big Jump 2019

Odbiorcy: NGO, zieloni aktywiści, ruchy nieformalne (np. klimatyczne, antymyśliwskie, koalicje nieformalne, naukowcy, zieloni politycy)

Współpraca: Green European Foundation, Fundacja im. Heinricha Boella w Warszawie + wielu partnerów konkretnych debat/warsztatów/szkoleń

Więcej informacji: www.strefazieleni.org/zlu2018

Przykład 2: Centrum Zielone Kongresu Kobiet

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Krótki opis: Trzy debaty co roku, od początku Centrum Zielonego dwie dotyczyły kwestii wody; w 2019 r. również był happening "Siostry Rzeki" z udziałem uczestniczek Kongresu Kobiet

Miejsce i termin realizacji: Warszawa PKiN 2014, Warszawa PKiN 2015, Warszawa Torwar 2016, Poznań 2017, Łódź 2018, Warszawa PKiN 2019

Cele: Informacja, edukacja, szkolenia

Odbiorcy: szeroka publiczność, liderki kobiece, aktywiści, politycy

Współpraca: Ostatnia debata o wodzie była w partnerstwie z Regionalnym Instytutem Kultury w Katowicach

Więcej informacji:

<https://www.youtube.com/watch?v=IjxeKJ27ACs&list=PL-bMcn1aYwiadmxT4nRBWBtNjM4-+NDSXD&index=2>

ROMAN KONIECZNY (nr ident. 15873610)

Osoba zgłaszająca: Roman Konieczny, 604591542, rkonec@gmail.com

Przykład 1: Szkolenie nauczycieli województwa łódzkiego z zakresu ochrony przeciwpowodziowej - program wojewody łódzkiego

Krótki opis: Celem szkoleń nauczycieli przeprowadzonych w ramach projektu wojewody Łódzkiego "Na powódź mam plan" było:

- Przygotowanie nauczycieli z terenu województwa do realizacji w szkole zajęć dotyczących tematyki powodziowej, w szczególności prewencji i metod ograniczania skutków powodzi w skali indywidualnej (w szkołach podstawowych) oraz poszerzenie zakresu tematyki powodziowej o treść, głównie w ramach przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa (w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych).
- Przekazanie gotowych materiałów dydaktycznych i edukacyjnych ułatwiających samodzielne prowadzenie zajęć z wykorzystaniem aktywnych metod nauczania. W ramach szkolenia przeprowadzono czternaście 8 godzinnych szkoleń dla ponad 200 nauczycieli. Szkolenia odbyły się w 10 miastach województwa łódzkiego.

Miejsce i termin realizacji: Miasta województwa Łódzkiego, 2014 - 2015

Cel: Informowanie, edukacja, szkolenia, wyposażenie nauczycieli różnych poziomów w wiedzę i materiały szkoleniowe

Odbiorcy: Nauczyciele szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadpodstawowych

Współpraca: Szkolenie prowadzone w oparciu o zlecenie wojewody łódzkiego przez kilku trenerów

Stan zaawansowania: zakończone

Więcej informacji: <https://www.lodzkie.eu/page/3224,projekt-na-powodz-mam-plan.html>

Przykład 2: Operacyjne plany ochrony przeciwpowodziowej dla 4 gmin - w oparciu o sugestie NIK

Krótki opis: W Polsce istnieje obowiązek sporządzania na wielu poziomach administracji "Operacyjnych planów ochrony przeciwpowodziowej". Ponieważ prawodawca nie określił co mają zawierać, są one traktowane jako plany reagowania na powódzie i umieszczane w gminach, jako załącznik do Planów Zarządzania Kryzysowego. NIK w 2009 roku sugerował, że intencja prawodawcy była zupełnie inna i że plany te powinny dotyczyć wszystkich faz zarządzania ryzykiem powodziowym: prewencji przygotowania i powrotu do normalności. Plany przygotowane dla kilku gmin (Osiek, Wieliczka, Jelcz-Laskowice, Grębocice) mają odmienny charakter – są raczej wieloletnimi planami zawierającymi kierunkowe działania, których celem jest ograniczenie skutków powodzi w przyszłości. Brane są w nich pod uwagę wszystkie możliwe środki, które do tego celu prowadzą: większa dbałość o zachowanie retencji naturalnej, w tym powierzchniowej, troska o dobry stan urządzeń ochrony przed powodzią, warunki, jakie powinna spełniać zabudowa na terenach zalewowych, przygotowanie systemu ostrzegania mieszkańców i użytkowników terenów zalewowych, świadomość i wiedza zagrożonych mieszkańców oraz ustawiczne szkolenie gminnych służb kryzysowych.

Miejsce i termin realizacji: 2011 - 2018 Osiek, Wieliczka, Jelcz, Grębocice

Cel: Poprawa procesu planowania na poziomie lokalnym w ograniczaniu ryzyka powodziowego

Odbiorcy: Jednostki Samorządu Terytorialnego

Współpraca: zespół wykonawców na zlecenie różnych firm

Stan zaawansowania: zakończone

Więcej informacji: -

JÓZEF RATAJCZAK (nr Ident. 15867558)

Osoba zgłaszająca: Józef Ratajczak, , tel: 503457827, e-mail: jozef.ratajczak@nonet.pl

Przykład 1: Budowa galaru

Krótki opis: Odtworzenie konstrukcji "galaru krakowskiego"; tradycyjnej jednostki do splawu towarów na wodach płytkich i trudnych nawigacyjnie.

Miejsce i termin realizacji: Polska, rok 2013 (na podstawie materiałów zebranych od r. 2006)

Cel: Zachowanie tradycyjnych technik szkutniczych

Odbiorcy: mieszkańcy, przedsiębiorstwa, organizacje pozarządowe, zainteresowani

Współpraca: Towarzystwo na Rzecz Ziemi, Ambasada Szwajcarii, Firma "Wiązar" Wacława Witkowskiego w Rychłowicach k. Wielunia..

Stan zaawansowania: zakończone

Przykład 2: Spływy Wisłą

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Krótki opis: Kilkakrotne przepłynięcie w dół i w górę Wisły, od Oświęcimia i Krakowa, do Gdańska (i z powrotem)

Miejsce i termin realizacji: Wisła, lata 2006 – 2019

Cel: Odbudowa umiejętności żeglugi tradycyjnej, promocja rzek

Odbiorcy: brak ograniczeń

Współpraca: Towarzystwo na Rzecz Ziemi

Stan zaawansowania: działanie będzie kontynuowane

TOWARZYSTWO NA RZECZ ZIEMI (nr ident. 15863272)

Osoba zgłaszająca: Karol Ciężak, 502335098

Przykład 1: Udział w postępowaniach dot. budowy dwóch progów piętrzących na rz. Wisła w Kozienicach

Krótki opis: *zaskarżona i uchylona decyzja środowiskowa dla progów tymczasowych, *rozpoczęcie działań zmierzających do wyeliminowania pozwolenia budowlanego *zawieszone postępowanie sprawie DoŚU dla progów stałych

Miejsce i termin realizacji: Wisła w Kozienicach

Cele: Ochrona dzikiego życia (zwierzęta, ryby, rośliny, inne), Interwencje ekologiczne

Odbiorcy: Przedsiębiorstwa

Współpraca: tak

Więcej informacji: <https://elektrowniakozienice.com>

Przykład 2: Udział w postępowaniach dotyczących zanieczyszczeń chemicznych rzek przez ścieki pochodzące z elektrowni konwencjonalnych: Kozienice i Jaworzno. (WSA w Warszawie stwierdził nieważność pozwolenia zintegrowanego wydanego dla oczyszczalni ścieków przy elektrowni Kozienice w związku z planowanym zwiększeniem zrzutu ścieków o 30%. Czekamy na wyrok NSA.

Krótki opis: -

Miejsce i termin realizacji: -

Cele: Ochrona dzikiego życia (zwierzęta, ryby, rośliny, inne), Interwencje ekologiczne

Odbiorcy: Przedsiębiorstwa

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Współpraca: nie

Więcej informacji: -

URSZULA BIEREŻNOJ-BAZILLE (nr ident. 15863081)

Osoba zgłaszająca: Urszula Biereżnoj-Bazille, urszula.biereznoj@biebrza.org.pl

Przykład 1: Ograniczanie prac utrzymaniowych na ciekach i urządzeniach wodnych w dolinie Biebrzy

Krótki opis: W miarę możliwości staramy się wywierać presję na samorządach lokalnych z doliny Biebrzy w kwestii inwestycji jakie planują wykonywać, w tym inwestycji w wodach (głównie Biebrza i dopływy). Za wcześniejszych rządów udało się wypracować standardy wykonywania prac na urządzeniach wodnych i odsunąć regulacje rzek od parku i obszarów N2K. Teraz niestety jest trudniej przy przyzwoleniu wszystkich władz na łamanie prawa. Próbuje informować ngo jednak w tych czasach mają dużo pracy.

Miejsce i termin realizacji: 2010-2015

Cele: Odbudowa / ochrona retencji doliny, Ochrona dzikiego życia (zwierzęta, ryby, rośliny, inne), Informowanie, edukacja, szkolenia, Ochrona krajobrazu, Interwencje ekologiczne

Odbiorcy: Mieszkańcy, Administracja zlewniowa (wodna)

Współpraca: nie

Więcej informacji: -

Przykład 2: wstrzymanie budowy osiedla domków jednorodzinnych w obszarze zalewowym Narwi (Bagno Wizna)

Krótki opis: W latach 90-tych powstał mpzp gminy, który uwzględniał budowę 2 osiedli domków letniskowych w obszarze zalewowym Narwi. Udało się zatrzymać postępowanie administracyjne zmierzające do wydania pozwoleń na budowę 2-3 domków. Od tego czasu inne podmioty nie występują o decyzję pb.

Miejsce i termin realizacji: 2009-2012

Cele: Odbudowa / ochrona retencji doliny, Ochrona dzikiego życia (zwierzęta, ryby, rośliny, inne), Ochrona krajobrazu

Odbiorcy: Jednostki samorządu terytorialnego

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Współpraca: nie

Więcej informacji: -

OGÓLNOPOLSKIE TOWARZYSTWO PTAKÓW (nr ident. 15862903)

Osoba zgłaszająca: Justyna Choroś, justyna.choros@otop.org.pl

Przykład 1: Monitoring Ptaków Polski

Krótki opis: Celem programu jest monitorowanie stanu populacji możliwie dużej liczby gatunków ptaków, ze szczególnym uwzględnieniem sieci obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. Program składa się z 25 jednostkowych podprogramów, realizowanych przez 5 partnerów.

Miejsce i termin realizacji: Polska, od 2007 roku

Cele: monitoring

Odbiorcy: Jednostki samorządu terytorialnego, instytucje naukowe

Współpraca: tak

Więcej informacji: <https://otop.org.pl/naszeprojekty/liczymy/monitoring-ptakow-polski>

RAFAŁ MACIASZEK (nr ident. 15860095)

Osoba zgłaszająca: 798763792, rafal.maciaszek@kumakshrimp.pl

Przykład 1: Łowca Obcych

Krótki opis:

- Lokalizowanie i obejmowanie monitoringiem lub eliminacja stanowisk wodnych gatunków akwariowych (np. tylko w okresie od połowy października do końca listopada odłowiono ponad 10 200 raków marmurkowych);
- Gromadzenie danych dotyczących nowych gatunków obcych oraz tworzenie kluczy identyfikacyjnych (np. ogólnodostępna mapa na bazie Google My Maps dostępna poprzez stronę www.kumakshrimp.pl/IAS zawierająca stwierdzenia gatunków obcych o pochodzeniu akwariowym);

- Organizacja konferencji naukowych pt. "Gatunki obce w polskich wodach" (pierwsza odbyła się pod koniec września, kolejna zapowiedziana jest na 14 marca 2020)

- Ograniczenie wodnych gatunków inwazyjnych na rynku zoologicznym poprzez działalność edukacyjną (np. w ciągu kilku tygodni udało się wycofać gatunki inwazyjne z większości polskich sklepów; do Polski w przyszłym roku nie trafi np. 80 tys. małży z rodzaju Corbicula; zakończono produkcję inwazyjnych roślin z hodowli in vitro);

- Promowanie lokalnej kultury poprzez wykorzystanie gatunków obcych w Kuchni Urzecza, opracowywanie przepisów i prowadzenie warsztatów (pierwsze przepisy są już gotowe);

Miejsce i termin realizacji: 10.2019 - obecnie; akcja ogólnopolska

Cele: Ochrona dzikiego życia (zwierzęta, ryby, rośliny, inne), Informowanie, edukacja, szkolenia, Ochrona krajobrazu, Interwencje ekologiczne

Odbiorcy: Mieszkańcy, Przedsiębiorstwa, Jednostki samorządu terytorialnego, Organizacje pozarządowe, Administracja zlewniowa (wodna), Administracja wojewódzka, Administracja centralna, Instytucje międzynarodowe

Współpraca: nie

Więcej informacji: www.kumakshrimp.pl/IAS

Przykład 2: Międzynarodowe Dni Akwarystyki / Polish International Aquarium Show

Krótki opis:

- Organizacja międzynarodowej wystawy akwariów o charakterze edukacyjnym. W jej ramach, wystawcy z Polski i zagranicy starają się odwzorować ekosystemy wodne z różnych stron świata prezentując ich różnorodność oraz oryginalność ich mieszkańców. Nie brakuje akwariów obrazujących środowisko zdegradowane - problem zanieczyszczeń śmieciami czy obecności gatunków obcych;

- Organizacja konferencji naukowej poświęconej problemom ryb i bezkręgowców wodnych; tematyka spotkania jest bardzo szeroka, jednak nie brakuje tematów związanych z gatunkami obcymi czy wpływem akwarystyki na środowisko przyrodnicze (np. prowadzenie nadmiernych odłowów w środowisku naturalnym; możliwość zawleczenia niepożądanych chorób razem z nowymi podopiecznymi);

- Działalność edukacyjna poprzez zakładanie i prowadzenie akwariów w przedszkolach i szkołach, której celem jest wspieranie poczucia odpowiedzialności za środowisko wodne u najmłodszych (w niektórych przypadkach do akwariów trafiają wcześniej przebadane zwierzęta odłowione w polskich wodach);

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Miejsce i termin realizacji: 2014-obecnie, Instytut Nauk o Zwierzętach SGGW w Warszawie

Cele: Informowanie, edukacja, szkolenia, Promocja rzek (turystyka...)

Odbiorcy: Mieszkańcy, Przedsiębiorstwa, Jednostki samorządu terytorialnego, Organizacje pozarządowe, Administracja wojewódzka, Instytucje międzynarodowe

Współpraca: nie

Więcej informacji: www.aquariumshow.pl

PIOTR TOPIŃSKI (nr ident. 15859379)

Osoba zgłaszająca: Piotr Topinski, 693 837 505, mail piotrtopinski @icloud.com

Przykład 1: Produkcja i upowszechnianie filmów w serii „woda w górach”, publicystyka

Krótki opis: Upowszechnianie wiedzy nt zarządzania wodą w krajobrazie, zazwyczaj podejmowane w związku z wydarzeniami infrastrukturalnymi lub potrzebami edukacyjnymi. Działania polegają na filmowaniu zdarzeń.

Miejsce i termin realizacji: nieustająco

Cele: Odbudowa / ochrona retencji doliny, Ochrona krajobrazu, Interwencje ekologiczne

Odbiorcy: Mieszkańcy, Jednostki samorządu terytorialnego, Organizacje pozarządowe

Współpraca: nie

Więcej informacji: Piotr Topiński YouTube - woda w górach

<https://www.youtube.com/playlist?list=PL9Nfh83KlxgyVOELW70gWrzPholbrG2ja>

Przykład 2: Woda w górach

Krótki opis: jw.

Miejsce i termin realizacji: żywieccyzna

Cele: Renaturyzacja rzek, Informowanie, edukacja, szkolenia, Ochrona krajobrazu

Odbiorcy: Mieszkańcy, Jednostki samorządu terytorialnego, Organizacje pozarządowe

Współpraca: nie

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Więcej informacji: jw.

LUBUSKIE SIOSTRY RZEKI (nr ident. 15852028)

Osoba zgłaszająca: Justyna Budzyń, justynabudzyn@gmail.com, 508767155

Przykład 1: zorganizowanie Big Jumpu w Gorzowie Wielkopolskim

Krótki opis: Zorganizowanie Big Jumpu wg. scenariusza Sióstr Rzek czyli wraz z pokazem mody rzecznej (haftowane kostiumy kąpielowe), a przez to nawiązanie kontaktu z władzami miasta w temacie ochrony rzek co skutkuje możliwością przyszłej współpracy

Miejsce i termin realizacji: 14/07/2019

Cele: Informowanie, edukacja, szkolenia

Odbiorcy: Mieszkańcy, Jednostki samorządu terytorialnego

Współpraca: nie

Więcej informacji:

<https://gorzow.wyborcza.pl/gorzow/7,36844,24993213,big-jump-do-warty-w-strugach-deszczu-b-o-rzeki-sa-wazne.html>

Przykład 2: Moda na rzeki/Statek Kultury

Krótki opis: warsztaty tworzenia mody rzecznej w trakcie których mówimy o rzekach i zagrożeniach rzek

Miejsce i termin realizacji: ostatni weekend sierpnia 2019

Cele: Informowanie, edukacja, szkolenia

Odbiorcy: Mieszkańcy

Współpraca: Motyw rzeka/stowarzyszenie Statek Kultury

Więcej informacji: -

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

MONIKA KOTULAK (nr ident. 15851832)

Osoba zgłaszająca: Monika Kotulak kotulak.m@gmail.com 500673267

Przykład 1, Przykład 2: -

Krótki opis: nie jestem w stanie określić żadnego swojego osobistego działania w kategorii rzek

Miejsce i termin realizacji: -

Cele: -

Odbiorcy: -

Współpraca: -

Więcej informacji:

ROMAN ZUREK (nr ident. 15851832)

Osoba zgłaszająca: Roman Żurek. zurek@iop.krakow.pl alternatywnie zurek1roman@gmail.com
tel 508 393988

Przykład 1: -

Krótki opis: -

Miejsce i termin realizacji: permanentne kontakty z posłami, europosłami itd

Cele: Renaturyzacja rzek, Odbudowa ciągłości rzek, Odbudowa / ochrona retencji zlewni,
Odbudowa / ochrona retencji doliny, Ochrona dzikiego życia (zwierzęta, ryby, rośliny, inne),
Zmiana prawa z niechroniącego na chroniące

Odbiorcy: Administracja centralna, Instytucje międzynarodowe

Współpraca: -

Więcej informacji: <https://www.stopecocide.earth>

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Przykład 2: budowa lobby poselskiego do uznania niszczenia środowiska za zbrodnię, tak jak to było dawniej. Poziom sejm, europarlamentu, ONZ

Krótki opis: -

Miejsce i termin realizacji: permanentne naciski, wymiana informacji

Cele: Zmiana prawa

Odbiorcy: Instytucje międzynarodowe

Współpraca: -

Więcej informacji: -

PRZYJACIELE RABY (nr ident. 15849877)

Osoba zgłaszająca: Przyjaciele Raby, kontakt@przyjacieleraby.pl

Przykład 1: budowa tarlisk

Krótki opis: odtwarzanie naturalnych populacji ryb lososiowatych

Miejsce i termin realizacji: dopływy rzeki Raby

Cele: Ochrona dzikiego życia (zwierzęta, ryby, rośliny, inne)

Odbiorcy: Mieszkańcy, Jednostki samorządu terytorialnego

Współpraca: -

Więcej informacji: http://przyjacieleraby.pl/forum/gallery2.php?g2_itemId=5748

ALNUS e.V. - Arbeitsgemeinschaft für Landschaftspflege, Naturschutz, Umweltbildung und Stadtökologie (nr ident. 15848891)

Osoba zgłaszająca: Paul Venuß, +49 176 97342329, alnus@hnec.de

Przykład 1: Zbieranie odpadów w rzece w ramach wiosennych porządków

Krótki opis: Co roku zbieramy wiosną śmieci z rzeki Schwärze w centrum Eberswalde. Wydarzenie pod nazwą Wiosenne Porządki zostało kiedyś stworzone przez nasze stowarzyszenie,

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

ale zostanie teraz promowane przez miasto. Zapraszamy do wspólnego sprzątania rzeki. Na miejscu rozdajemy rękawiczki, kalosze, worki i narzędzia jak np. grabie. Mamy też kajaki i kilka par woderów. W małych grupach wyciągamy wszystko z wody, co nie należy do natury. Znajdujemy też ciekawe rzeczy, n.p. ławka, rower czy komórka. W kuchni polowej gotujemy zupę i praca kończy się wspólnym obiadem. Miasto kooperuje z nami i odbiera pełne worki. Uczestniczyło około 20 osób, głównie studenci.

Miejsce i termin realizacji: Eberswalde, 14.04.2019

Cele: Interwencje ekologiczne

Odbiorcy: Mieszkańcy

Współpraca: -

Więcej informacji:

<http://www.alnus-eberswalde.de/2019/04/fur-ein-sauberes-eberswalde-der-fruhjahrsputz-2019>

Przykład 2: Spływ Bez Granic - otworzymy kanał Finow dla ryb wędrujących

Krótki opis: Spływ startował w centrum Eberswalde z bannerem i zaproszonymi mediami. Zdjęcia z wydarzenia osiągnęły pierwszą stronę lokalnej gazety. Krytykowaliśmy, że kanał Finow nadal nie jest drożny dla ryb wędrujących. Spływ Bez Granic odnosił się do drożności i na współpracy międzynarodowej z Polską. Około 20 osób wliczając 2 dzieci uczestniczyło w trzydniowym spływie. Był planowany jako polsko-niemiecki, jednak uczestniczyła tylko jedna Polka mieszkająca w Eberswaldzie. Podczas spływu poinformowaliśmy o historii kanału, o braku drożności dla ryb i walorach przyrodniczych w jej dolinie. Spływ prowadził przez Oderberg do Bad Freienwaldu. Poglębialiśmy wiedzę o rzekach Odry i Finow i spędziliśmy wspaniały czas w grupie.

Miejsce i termin realizacji: Eberswalde, 20.-23.05.2018

Cele: Odbudowa ciągłości rzek

Odbiorcy: Mieszkańcy, Jednostki samorządu terytorialnego

Współpraca: -

Więcej informacji:

<http://www.alnus-eberswalde.de/2018/05/flusse-ohne-grenzen-finowkanal-fur-wanderfische-offnen>

**MATEUSZ GRYGORUK, STOWARZYSZENIE NIEZALEŻNYCH INICJATYW
NASZA NATURA (nr ident. 15847958)**

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Osoba zgłaszająca: Mateusz Grygoruk, 606404121, mgrygoruk@interia.pl

Przykład 1: Projekt oceny działalności WZMiUW w Białymstoku dofinansowany z Fundacji im. A. Batorego

Krótki opis: W ramach działania przez rok prowadziliśmy kontrolę działalności WZMiUW. Wykryto błędy w postępowaniach przetargowych oraz problemy, których rozwiązanie powinno spoczywać na organach ścigania. Wykazano nieefektywne wydatkowanie publicznych pieniędzy oraz działania zmierzające do pogorszenia stanu wód.

Miejsce i termin realizacji: 2013, woj. podlaskie

Cele: Informowanie, edukacja, szkolenia, Interwencje ekologiczne

Odbiorcy: Jednostki samorządu terytorialnego, Organizacje pozarządowe, Administracja zlewniowa (wodna), Administracja wojewódzka, Administracja centralna, Instytucje międzynarodowe

Współpraca: -

Więcej informacji: -

MAŁOPOLSKIE TOWARZYSTWO ORNITOLOGICZNE (nr ident. 15845433)

Osoba zgłaszająca: Kazimierz Walasz walasz@mto-kr.pl tel. 507-330-776

Przykład 1: Ochrona krajobrazu i zasobów przyrodniczych gminy - program edukacyjny zawierający m.in. sprawę ochrony rzek

Krótki opis: Przeprowadzono 115 warsztatów w których wzięło udział 2 160 uczniów (o 435 więcej niż planowano) ze szkół w miejscowościach: Biała Niżna, Binczarowa, Cieniawa, Florynka, Gródek, Kąclowa, Kraków, Króźłowa, Polna, Ptaszkowa, Siolkowa, Stróże, Wawrzka, Zielonki. Warsztaty cieszyły się dużym zainteresowaniem. Pozwoliły uporządkować wiedzę dzieci na temat zarządzania krajobrazem i zasobami przyrodniczymi w prostej edukacyjnej formie o charakterze specjalnie przygotowanej gry planszowej. Wzbudziły ożywioną dyskusję, co dało okazję do przedstawienia wzorców zarządzania środowiskiem

Miejsce i termin realizacji: woj. małopolskie, 2015 r. szkoły podstawowe

Cele: Ochrona dzikiego życia (zwierzęta, ryby, rośliny, inne), Ochrona krajobrazu, Interwencje ekologiczne, ochrona rzek w planowaniu przestrzennym

Odbiorcy: młodzież szkolna

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Współpraca: -

Więcej informacji: -

GRZEGORZ MARCINÓW (nr ident.15845128)

Osoba zgłaszająca: Grzegorz Marcinów

Przykład 1: Relacje z wypraw wędkarskich

Krótki opis: Odwiedzając różne zakątki rzek nagrywam relacje ukazujące różnorodność i piękno naszej polskiej natury. Na chwilę obecną moje działania są znikome ze względu na brak czasu związany z pracą i studiowaniem. W przyszłości gdy będę go mieć więcej publikacje będą częstsze.

Miejsce i termin realizacji: -

Cele: Informowanie, edukacja, szkolenia, Promocja rzek (turystyka...)

Odbiorcy: Wędkarze

Współpraca: -

Więcej informacji: -

STOWARZYSZENIE PRZYJACIÓŁ BIAŁEJ PRZEMSZY (nr ident. 15837802)

Osoba zgłaszająca: Łukasz Drażewski, 512499596, lukdrazewski@gmail.com

Przykład 1: Budowa inkubatorów pstrągowych i coroczna akcja sadzenia ikry pstrąga

Krótki opis: Co roku od początku działalności prowadzimy regularne obsadzanie ikrą inkubatorów służących do wylęgu pstrąga. W tym czasie do inkubatorów trafiło ponad 800 tys. ziaren ikry. Metoda ta jest zdecydowanie skuteczniejsza od tradycyjnych zarybień jeśli chodzi o przeżywalność ale także, bardzo zwiększa szanse na tzw 'homing', czyli powrót ryb do strumieni w celu odbycia tarła. Nasze obserwacje potwierdzają że co roku ryby wracają w miejsca inkubatorów, gdzie mają przygotowane niewielkie tarliska. Przy budowie inkubatorów oraz sadzeniu ikry często pomagała lokalna społeczność czy uczniowie pobliskiej szkoły, stąd też zadanie to ma charakter edukacyjny.

Miejsce i termin realizacji: niewielkie dopływy Białej Przemszy w Sławkowie, Dąbrowie Górniczej, lata: 2008-2019

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Cele: Ochrona dzikiego życia (zwierzęta, ryby, rośliny, inne), Informowanie, edukacja, szkolenia

Odbiorcy: Mieszkańcy

Współpraca: W początkowych kilku latach mieliśmy wsparcie UM Sławków. Ostatnie lata zadanie realizujemy jednak samodzielnie.

Więcej informacji:

<https://dziennikzachodni.pl/pstragi-z-inkubatora-tak-w-slawkowie-to-mozliwe/ar/3836231>

Przykład 2: Budowa, odtwarzanie i konserwacja tarlisk pstrąga potokowego

Krótki opis: Akcja była poprzedzona wieloletnimi obserwacjami gdzie i kiedy pstrąg potokowy w Białej Przemszy i dopływach przystępuje do tarła. Następnie wytypowano miejsca gdzie można zbudować nowe lub też odtworzyć i powiększyć istniejące tarliska. Udało się nam zbudować dwa duże tarliska (Sztola, Kanał Szczakowski) oraz powiększyć i oczyścić istniejące (Biała Przemsza, Centuria). W ten sposób zwiększone zostały szanse na skuteczny przebieg tarła pstrąga, ale także innych ryb litofilnych występujących w tych ciekach.

Miejsce i termin realizacji: Biała Przemsza i dopływy: Sztola, Kanał Szczakowski, Centuria. Lata 2010-2017

Cele: Ochrona dzikiego życia (zwierzęta, ryby, rośliny, inne), Interwencje ekologiczne

Odbiorcy: Mieszkańcy, Organizacje pozarządowe, Administracja zlewniowa (wodna)

Współpraca: Część działań była sfinansowana przez WFOŚiGW w Katowicach

Więcej informacji: www.bialaprzemsza.pl/tarliska-centurii

MAZOWIECKO-ŚWIĘTKOKRZYSTKIE TOWARZYSTWO ORNITOLOGICZNE (nr ident. 15837223)

Osoba zgłaszająca: Sławomir Chmielewski, 605251150, sch6@wp.pl Zbigniew Fijewski, 660122608, zbigfi@wp.pl

Przykład 1: Ochrona rzeki Czarnej Koneckiej

Krótki opis: Sprawa trwa od 2015 r. Inwestor, którym jest gmina Końskie, planuje wyremontować zbiornik w Sielpi piętrzący wody rzeki Czarnej Koneckiej (obszar Natura 2000 Dolina Czarnej). Problemem jest to że oprócz remontu zbiornika w części poza Naturą (obecnie realizowanego na podstawie innego postępowania) w planach znajdują się również przedsięwzięcia polegające na powiększeniu jego powierzchni kosztem ostoi Natura 2000, budowa nowego jazu piętrzącego z

MEW 8 km powyżej zbiornika, budowa 2 MEW na istniejących piętrzeniach bez ich udroźnienia. Największy sprzeciw budzi budowa nowego jazu piętrzącego (8 km powyżej zbiornika) na najlepiej zachowanym odcinku rzeki. W 2018 r. WSA w Kielcach uchylił decyzję środowiskową wydaną przez burmistrza Miasta i Gminy Końskie. Decyzja została powtórnie wydana kilka miesięcy później. Została przez nas ponownie zaskarżona. We wrześniu tego roku WSA w Kielcach ponownie ją uchylił. Jednak uzasadnienie tego wyroku nie jest dla nas satysfakcjonujące (przyznaje rację inwestorowi w najważniejszych dla nas sprawach). Przede wszystkim nie zgadzamy się z organami wszystkich instancji (i RDOŚ), które nie uwzględniają przedstawianych przez nas argumentów naukowych, przyznając rację projektantom i inwestorowi, pomijając nasze argumenty jako nieistotne. Dlatego też złożyliśmy w roku 2019 skargę kasacyjną do NSA. Warunki walki w obronie rzeki Czarnej mamy niestety nierówne. Inwestor ma na usługach lokalne media, które nieustannie prezentują jego stanowisko, przez co jesteśmy źle postrzegani przez większość społeczeństwa (dochodzi nawet do zawołanych grózb). Pomimo naszych próśb od początku trwania sprawy lokalne media nie przedstawiły naszego stanowiska. Jedynie kieleckie wydanie Gazety Wyborczej od 5 lat regularnie przedstawia sprawę prezentując stanowiska obydwu stron. Biorąc udział we wczorajszej (piątek 29.11.2019 r.) sesji rady miejskiej w Końskich, otrzymaliśmy obietnicę zwołania posiedzenia komisji na którym będziemy mogli się wypowiedzieć. Jeśli do tego dojdzie, będzie to pierwsza od rozpoczęcia tej sprawy (5 lat) możliwość obszerniejszego zaprezentowania naszego stanowiska przed radnymi. Przy tej sprawie ujawnił się praktyczny wymiar KRR. Dzięki wspomagającym nas koalicjantom możliwe jest prowadzenie tej sprawy

Miejsce i termin realizacji: Sierpień, 2015-2019

Cele: Renaturyzacja rzek, Odbudowa ciągłości rzek, interwencje ekologiczne

Odbiorcy: Mieszkańcy, Jednostki samorządu terytorialnego, Administracja zlewniowa (wodna), Administracja wojewódzka

Współpraca: WWF, Eko-Unia, Greenmind, Mateusz Grygoruk

Więcej informacji: -

Przykład 2: Ochrona ryb w Zbiorniku Domaniów, rzeka Radomka

Krótki opis: Celem działania jest budowa przepławki na Zbiorniku zaporowym w Domaniowie na rzece Radomce

Miejsce i termin realizacji: Domaniów 2017-2019

Cele: Odbudowa ciągłości rzek, Interwencje ekologiczne

Odbiorcy: Mieszkańcy, Organizacje pozarządowe

Współpraca: PZW Okręg w Radomiu

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Więcej informacji: -

POLSKI KLUB EKOLOGICZNY (nr ident. 15836717)

Osoba zgłaszająca: Maria Staniszevska +48 605 116 969 mw.staniszevska@gmail.com

Przykład 1: Unikalne walory rzeki Białej

Krótki opis: Celem projektu było podniesienie świadomości mieszkańców Doliny Rzeki Białej, nauczycieli i dzieci nt. znaczenia i unikatowości terenów objętych programem Natura 2000 – w tym terenów Doliny Rzeki Białej (DRB) oraz wytworzenie wśród mieszkańców regionu poczucia współodpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa przyrodniczo-społeczno-ekonomicznego. Działania założone w projekcie zmierzały do zmiany świadomościowej mieszkańców i uznania przez nich rzeki jako wartości godnej ochrony i zachowania dla przyszłych pokoleń. Służyć temu ma innowacyjne połączenie działań informacyjno-edukac. wobec społeczności lokalnej i decydentów z działaniami edukacyjnymi dla dzieci i edukatorów multiplikowanymi na pozostałych członków społeczności przez edukatorów.

Miejsce i termin realizacji: woj. małopolskie, śląskie i podkarpackie, 2014-17;

Cele: Informowanie, edukacja, szkolenia, Promocja rzek (turystyka...)

Odbiorcy: Mieszkańcy, Jednostki samorządu terytorialnego, Organizacje pozarządowe

Współpraca: w przypadku pierwszego projektu realizowaliśmy razem z Muzeum Przyrodniczym w Ciężkowicach.

Więcej informacji: opis projektu 1 jest kontynuowany na FB - Unikalne walory Doliny Rzeki Białej; Rezultatem projektu 2 są już tylko materiały edukacyjne

Przykład 2: Szkolenie pracowników samorządowych w zakresie przydomowych oczyszczalni ścieków

Krótki opis: Działania w tym projekcie polegały na przeprowadzeniu 16 dwudniowych szkoleń w 16-tu województwach dla przedstawicieli samorządów lokalnych, gdzie edukowaliśmy w zakresie małej retencji i budowaniu przydomowych oczyszczalni roślinnych. Oczyszczalnie roślinne są wielofunkcyjne, prócz skutecznego oczyszczania ścieków przydomowych, pełnią funkcje retencyjne i zapobiegają suszy w najbliższym otoczeniu. W terenie o zabudowie rozproszonej

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

koszty budowy kanalizacji i oczyszczalni ścieków są niezmiernie wysokie, dlatego pod względem ekonomicznym i środowiskowym warto je budować.

Miejsce i termin realizacji: 16 województw - 2014

Cele: Informowanie, edukacja, szkolenia

Odbiorcy: Jednostki samorządu terytorialnego

Współpraca: -

Więcej informacji: -

ANDRZEJ MAZIK (nr ident. 15836238)

Osoba zgłaszająca: Andrzej Mazik redakcja@eko.org.pl

Przykład 1: Działania na rzecz aktywizacji regionu Doliny Baryczy, udział w lokalnej Grupie Działania "partnerstwo dla Doliny Baryczy"

Krótki opis: Ochrona siedlisk ptasich poprzez szerokie wsparcie edukacyjne i gospodarcze lokalnych społeczności, zbudowanie szerokiego poparcia dla działań ochronnych

Miejsce i termin realizacji: od 2007 r.

Cele: Ochrona dzikiego życia (zwierzęta, ryby, rośliny, inne), Informowanie, edukacja, szkolenia, Ochrona krajobrazu, Promocja rzek (turystyka...), Interwencje ekologiczne, działania na rzecz lokalnych społeczności

Odbiorcy: Mieszkańcy, Przedsiębiorstwa, Jednostki samorządu terytorialnego, Organizacje pozarządowe, Administracja wojewódzka, Administracja centralna

Współpraca: Fundacja Ekorozwoju, Lokalna Grupa Działania "Partnerstwo dla Doliny baryczy"

Więcej informacji: www.barycz.pl , www.nasza.barycz.pl

Przykład 2: serwis www.ptaki.info

Krótki opis: serwis internetowy ptaki.info zawiera informacje o wszystkich występujących gatunkach ptaków w Polsce, przedstawia sieć szlaków turystycznych związanych z ptakami, poradniki i materiały edukacyjne. należy światowej czołówki serwisów ornitologicznych

Miejsce i termin realizacji: 2009 - 2019

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Cele: Ochrona dzikiego życia (zwierzęta, ryby, rośliny, inne), Informowanie, edukacja, szkolenia, Promocja rzek (turystyka...)

Odbiorcy: miłośnicy ptaków

Współpraca: Fundacja Ekorozwoju, prof. Tadeusz Stawarczyk, rys. Tomasz Cofta, najznamienitsi "ptasi" fotograficy http://ptaki.info/index_news.php?dzial=5&kat=16

Więcej informacji: www.ptaki.info

FUNDACJA WOLNA WISŁA (nr ident. 15829905)

Osoba zgłaszająca: Jakub Gołębiewski 601 841 358 jakub.golebiewski@partiazieloni.pl

Przykład 1: Moda na rzeki

Krótki opis: wsparcie logistyczne i organizacyjne Sióstr Rzek

Miejsce i termin realizacji: Toruń, 20.08.2019

Cele: Informowanie, edukacja, szkolenia

Odbiorcy: Mieszkańcy

Współpraca: Siostry Rzeki

Więcej informacji:

<https://www.facebook.com/events/bulwar-filadelfijski/moda-na-rzeki-w-toruniu/321662538709422>

Przykład 2: Ekospacery nad Wisłą - obudź w sobie pozytywną energię

Krótki opis: cykliczne akcje sprzątania brzegów Wisły, po 4-5 akcji w sezonach 2017, 2018, 2019

Miejsce i termin realizacji: Toruń sezon 2017, 2018 i 2019

Cele: Informowanie, edukacja, szkolenia, Interwencje ekologiczne

Odbiorcy: Mieszkańcy

Współpraca: Fundacja Zdrowego Życia, Fundacja Zamek Dybów i Gród Nieszawa

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Więcej informacji:

<http://www.dybow-nieszawa.org.pl/bez-kategorii/ekospacery-obudz-w-sobie-pozytywna-energie-nad-wisla>

ARTUR KOKORZYCKI (nr ident. 15829135)

Osoba zgłaszająca: Artur Kokorzycki, 508760256, arturjankokorzycki@gmail.com

Przykład 1: Siostry Rzeki, Big Jump, Eko spacery - Odetchnij nad Wisłą, Festiwal Wisły, Ptasi patrol Natura 2000

Krótki opis: -

Miejsce i termin realizacji: Rzeką Wisła 2017 - 2019

Cele: Ochrona dzikiego życia (zwierzęta, ryby, rośliny, inne), Informowanie, edukacja, szkolenia, Promocja rzek (turystyka...), Interwencje ekologiczne

Odbiorcy: Mieszkańcy, Jednostki samorządu terytorialnego, Organizacje pozarządowe

Współpraca:

Więcej informacji: www.wolnawisla.pl

Przykład 2: Wyprawy Przyrodnicze dla dzieci i młodzieży

Krótki opis: Organizacja wypraw przyrodniczych dla dzieci i młodzieży

Miejsce i termin realizacji: Toruń, Rzeką Wisła

Cele: Informowanie, edukacja, szkolenia, Ochrona krajobrazu, Promocja rzek (turystyka...)

Odbiorcy: Mieszkańcy, Organizacje pozarządowe, szkoły

Współpraca: -

Więcej informacji: -

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

FUNDACJA ART IN ACTION (nr ident. 15826282)

Osoba zgłaszająca: Sylvie Derdacki s.derdacki@artinaction.pl kom. +48 504 57 54 79

Przykład 1: plenerowa wystawa ZIEMIA z NIEBA

Krótki opis: Fundacja ART in ACTION z siedzibą w Krakowie jest w Polsce jednym z liderów w organizowaniu dużych plenerowych imprez kulturalnych i proekologicznych. Celem Fundacji jest działalność kulturalna, artystyczna i edukacyjna oraz wspieranie rozwoju demokracji i społeczeństwa obywatelskiego. Szczególnie jest zaangażowana w umacnianie mostu kulturalnego między Polską i Francją. Kolejne imprezy organizowane od niemal 20 lat przez założycieli Fundacji przyciągnęły już w całym kraju ponad 3 mln widzów i 80 000 uczestników warsztatów edukacyjnych – w sumie było to 6 km ekspozycji, m.in.: pierwsza wystawa Agencji Fotograficznej MAGNUM w Polsce „Raymond Depardon Fotografia i Film – Szczęśliwa samotność podróżnika”, pod patronatem Bernadette Chirac, Andrzeja Wajdy i Krystyny Zachwatowicz (Kraków, Kazimierz Dolny, Łódź, 2000); „ZIEMIA Z NIEBA. Portret planety na początku XXI wieku” autorstwa Yanna Arthus-Bertranda, pod patronatem UNESCO i ministra środowiska (Warszawa, Kraków, Poznań, Zabrze, Łódź, Białystok, 2002-2009); wystawa „PLANETA OCEAN – Odkrywanie świata morskiej bioróżnorodności” autorstwa Laurenta Ballesty i Pierre’a Descampa, pod patronatem IUCN – International Union for Conservation of Nature (Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody) i ministra środowiska (Łódź, Hel, 2008-2009); wystawa „ARBORES VITAE – Ostatnia taka puszcza” o Puszczy Białowieskiej, ze zdjęciami Jana Walencika, pod patronatem UNESCO i ministra środowiska (Łódź, Białystok, Kraków – na obecnym placu Wielkiej Armii Napoleona pod Wawelem oraz pod oknem papieskim; Warszawa – w ramach międzynarodowej konferencji COP19 na Stadionie Narodowym; Śląski Ogród Botaniczny w Mikołowie, 2009-2014); wystawa „JA i TY – W poszukiwaniu nowej solidarności” o różnorodności kulturowej na świecie, ze zdjęciami Oliviera Föllmiego, pod patronatem UNESCO, konsula generalnego Francji w Krakowie i prezydenta miasta (Kraków, Zabrze, 2016-2017). Wszystkie wydarzenia to bezpłatne plenerowe wystawy fotografii wielkoformatowych z komentarzami w językach polskim i angielskim, oświetlone w nocy i dostępne całą dobę, połączone z seansami filmowymi, koncertami, konferencjami naukowymi, konkursami w internecie oraz warsztatami edukacyjnymi dotyczącymi trzech głównych dziedzin: sztuki, ekologii i solidarności. Trwały 2-5 miesięcy, zwykle były urządzane w obszarach miejskich i udostępniane szerokiej publiczności jako nowe przestrzenie dla potrzeb kultury – w Łazienkach w Warszawie, na krakowskich Plantach, w byłej odlewni w Zabrzu, w porcie rybackim na Helu i w byłej tramwajowej poczekalni w łódzkim parku Staromiejskim.

Miejsce i termin realizacji: Warszawa, Kraków, Poznań, Zabrze, Łódź, Białystok (2002-2009)

Cele: Ochrona dzikiego życia (zwierzęta, ryby, rośliny, inne), Informowanie, edukacja, szkolenia, Ochrona krajobrazu, kampania medialna

Odbiorcy: Mieszkańcy, Organizacje pozarządowe, Administracja centralna, Instytucje międzynarodowe

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Współpraca: różne fundusze publiczne i prywatne

Więcej informacji: www.artinaction.pl

Przykład 2: różne działania związane ze współpracą międzynarodową (z Francją). Jako wolontariuszka byłam tłumaczem i promotorem artystycznego flisu Ewy Ciepielewskiej (i innych polskich flisaków) między Krakowem i Orleanem w trakcie Festival de Loire w roku 2015, w następnym roku współorganizowałam mural "ŻYCIE RAZEM" pod artystyczną opieką Ewy w Vierzon (pod Orleanem) oraz jej wystawę o Wiśle w magistracie krakowskim. Aktualnie szukam we Francji i Polsce różnych partnerów, którzy mogą angażować się na rzecz wpisania Wisły (jej części centralnej) do listy światowego dziedzictwa UNESCO (na wzór Loary) aby skutecznie promować jej przyrodnicze i kulturalne wartości

Krótki opis: spotkania z różnymi partnerami w Polsce i Francji, przygotowanie harmonogramu pracy, dokumentacja i redakcja projektu, poszukiwanie funduszu

Miejsce i termin realizacji:

Cele: Renaturyzacja rzek, Ochrona dzikiego życia (zwierzęta, ryby, rośliny, inne), Informowanie, edukacja, szkolenia, Ochrona krajobrazu, Promocja rzek (turystyka...), współpraca międzynarodowa

Odbiorcy: Mieszkańcy, Jednostki samorządu terytorialnego, Organizacje pozarządowe, Administracja centralna, Instytucje międzynarodowe, media

Współpraca: -

Więcej informacji: -

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Fot. Odbiorcy edukacyjnych wystaw plenerowych (Archiwum ArtInAction)

SASCHA MAIER, BUND BRANDENBURG (nr ident. 15820298)

Osoba zgłaszająca: Sascha Maier, +49 (176) 34367293, sascha.maier@bund.net

Przykład 1: Fundraising for expert report "Effectiveness of the Międzyodrze Polder and the Concept for Regulation for the Lower Oder" as base for further discussion of the governmental upgrade projects at Border Oder. Zgromadzenie funduszy na raport ekspercki „Skuteczność polderu międzyodrzańskiego i koncepcji regulacji dla Dolnej Odry” jako podstawy do dalszej dyskusji na temat rządowych projektów modernizacyjnych na Odrze granicznej.

Krótki opis: Creation of critical approach to German-Polish governmental plans to upgrade (Border) Oder by showing ideas of an ecological flood protection in the Oder catchment area, with emphasis on the model region 'Lower Oder Valley'. These experiences were used in the public participation within the EIA by the Republic of Poland and in the discussion with German officials. Stworzenie krytycznego podejścia do niemiecko-polskich planów rządowych dotyczących modernizacji Odry (granicznej) poprzez pokazanie pomysłów ekologicznej ochrony przeciwpowodziowej w zlewni Odry, ze szczególnym uwzględnieniem regionu modelowego

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

„Dolina Dolnej Odry”. Doświadczenia te zostały wykorzystane przez Rzeczpospolitą Polską podczas publicznego udziału w OOS oraz w dyskusji z urzędnikami niemieckimi.

Miejsce i termin realizacji: German-Polish border region, 2016-2018.

Polsko-niemiecki region graniczny, 2016-2018

Cele: Odbudowa / ochrona retencji zlewni, Odbudowa / ochrona retencji doliny, Ochrona dzikiego życia (zwierzęta, ryby, rośliny, inne), Interwencje ekologiczne

Odbiorcy: Mieszkańcy, Organizacje pozarządowe, Administracja zlewniowa (wodna), Administracja centralna, Instytucje międzynarodowe

Współpraca: German Polish transboundary cooperation under the coordination of German League for Nature and Environment and KRR. Niemiecko-polska współpraca transgraniczna pod koordynacją Niemieckiej Ligi Przyrody i Środowiska oraz KRR.

Więcej informacji:

https://www.dnr.de/fileadmin/Positionen/2018_06_20_Odra_Report_Gerstgraser_PL_errata.pdf

Przykład 2: two times participation on EIA for the Border Odra by the Republic of Poland with qualified statements by experts. Dwukrotny udział w procedurze OOS dla Odry Granicznej prowadzonej przez Polskę, z udziałem i oświadczeniami kwalifikowanych ekspertów.

Krótki opis: participation on EIA for the Border Odra by the Republic of Poland with qualified statements by experts. udział w OOS dla Odry Granicznej prowadzonej przez Polskę, z kwalifikowanymi oświadczeniami eksperckimi.

Miejsce i termin realizacji: autumn 2018 and summer 2019, jesień 2018 i lato 2019

Cele: Odbudowa ciągłości rzek, Odbudowa / ochrona retencji zlewni, Ochrona dzikiego życia (zwierzęta, ryby, rośliny, inne)

Odbiorcy: Administracja zlewniowa (wodna), Administracja wojewódzka

Współpraca: cooperation of several German national and regional environmental NGOs. Współpraca kilku niemieckich krajowych i regionalnych ekologicznych organizacji pozarządowych

Więcej informacji:

<https://www.dnr.de/presse/pressemitteilungen/pm-2019/umweltverbaende-kritisieren-erneut-polnische-planungsunterlagen-zum-ausbau-der-oder/?L=0>

SIOSTRY RZEKI (nr ident. 15817060)

Osoba zgłaszająca: Cecylia Malik, cecylia,malik@gmail.com

Przykład 1: Akcja społeczno artystyczną "Siostry Rzeki ", Akcja społeczno artystyczna "Moda na Rzeki"

Krótki opis: Siostry Rzeki 2018 - 2019 Bądź rzeką! Wybierz swoją ukochaną rzekę z dzieciństwa lub tę, którą mijasz codziennie w drodze do pracy. Może to być duża lub mała rzeka, potok, strumień. Wielkość nie ma znaczenia, wszystkie są tak samo ważne. Niosą wodę, niosą życie. Ubierz się na niebiesko. Dołącz do Sióstr Rzek! Przybywaj rzeko Rabo, Dunajcu, Białko, Nido, Sanie, Pilico, Przemszo, Wdo, Małowo... Spotkajmy się razem, niczym liczne dopływy Wisły i zamyślamy, że nie zgadzamy się na niszczenie przyrody. Siostry Rzeki to akcja w obronie ostatnich naturalnych rzek Europy w tym Wisły przed planowaną drogą wodną E 40 oraz budową nowej wielkiej zapory na Wiśle w Siarzewie. Akcja powstała by upowszechnić postulaty Koalicji Ratujmy Rzeki, która powstała, w 2016 jako reakcja na rządowe plany zagłady ostatnich naturalnych rzek. Akcję wymyśliła i zainicjowała Cecylia Malik następnie zaprosiła do kolektywu Annę Grajewską i Agatę Bargiel, z którymi w 2017 roku działały, jako Matki Polki na Wybrzeżu. Siostry Rzeki w 2018 zorganizowały liczne happeningi, podczas, których kobiety wchodziły do rzeki i śpiewają pieśń opracowaną przez Agatę Bargiel – trzymając tablicę z imionami wybranych przez siebie rzek. Koncepcją akcji jest taka, że na ratunek Wiśle przybywają jej siostry- inne rzeki, a kobiety udzielają im głosu. Happeningom towarzyszą merytoryczne wystąpienia i apele z udziałem ekspertów z Koalicji Ratujmy Rzeki. Jednym z ważniejszych happeningów był 8 lipca 2018 w okolicach Ciechocinka na miejscu planowanej zapory w Siarzewie, który Siostry Rzeki zrobiły wspólnie z Fundacją Greenmind.

Moda na rzeki 2019: W lipcu 2019 aktywistki kolektywu Siostry Rzeki spłynęły Wisłą tradycyjnym galarem z Krakowa do Gdańska. Podczas spływu zorganizowały pokazy mody. Kolekcja recyklingowych strojów kąpielowych została zaprezentowana w Krakowie, Warszawie, Toruniu i na Helu, a modelkami i modelami byli uczestnicy manifestacji. Stroje kąpielowe zostały pozyskane podczas ogólnopolskiej zbiórki i zakupione w secondhandach. Następnie w maju i czerwcu, podczas licznych otwartych warsztatów, zostały ozdobione cekinami i wyhaftowane w hasła zaangażowane w obronę rzek. Kolekcja stała się manifestem, ale też niosła wiedzę o rzecze. Do każdego stroju kąpielowego, które licznie były rozdawane podczas akcji została dołączona ulotka o korzyściach społecznych, jakie dają nieuregulowane rzeki. Ulotkę opracowała Anna Grajewska i Jacek Engel z Fundacji Greenmind - zajmującej się prawną ochroną rzek. Podczas spływu na postoju w Warszawie Siostry Rzeki wybrały się w strojach kąpielowych na umówione spotkanie do Ministerstwa Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej. Aktywistki Sióstr Rzek, ale i WWF Polska w towarzystwie mediów przekazały ministrowi apel Koalicji Ratujmy Rzeki mówiący o potrzebie szczególnej ochrony rzek w czasie kryzysu klimatycznego, konieczności współpracy między sektorami gospodarki wodnej, rolnictwa, energetyki i środowiska w ochronie społeczeństwa przed skutkami susz i powodzi. O kluczowej roli ekosystemów rzecznych i małej retencji. Apel opracowała Marta Majka Wiśniewska z Fundacji Greenmind. Zeszłego lata roku artystki i aktywistki udzieliły głosu rzekom, i przypomniały ich imiona. W tym roku udzieliły rzekom ciała.

Tworzenie kostiumów kąpielowych i pokazy mody stały się pretekstem do rozmowy o rzekach kobiecym głosem, o wartości społecznej zasobów słodkiej wody, prawu do pięknego krajobrazu, rzekach w kryzysie klimatycznym. Nieuregulowane dzikie rzeki zostały zestawione z ciałem-pozytywnym projektem wzmacniającym kobiety, wydobywającym ich piękno. Bez względu na wiek czy rozmiar. Akcja Sióstr Rzek – Moda na Rzeki zaczęła się rozrastać na inne rzeki. Justyna Budzyń z Gorzowa Wielkopolskiego zainicjowała kolejną akcję nad Wartą i Odrą zakładając Lubuskie Siostry Rzeki. Do Akcji włączyły się studentki i studenci uniwersytetu Rochester w USA z nad rzeki Genesee. Akcję można kontynuować i rozwijać, a instrukcje na happeningi Siostry Rzeki udzielają na CC. Happeningiem Wszystkie jesteście Siostrami Rzekami i wspólnym odśpiewaniem pieśni – manifestu zakończył się tegoroczny 9 Ogólnopolski Kongres Kobiet w Warszawie. Spływ i rozwinięcie akcji w ogólnopolską kampanię medialną był możliwy dzięki grantowi programu Wzmocnione fundacji Ashoka i spółki Magovox, który zdobyły Cecylia Malik i Anna Grajewska. Siostry Rzeki działają wspólnie ze Stowarzyszeniem CSW Wiewiórka we współpracy z Fundacją Greenmind, Koalicją Ratujmy Rzeki wspierane przez WWF Polska i Klub Gaja. Kolektyw Siostry Rzeki współtworzą: Agata Bargiel, Magdalena Drażkowska, Anna Grajewska, Małgorzata Grygierczyk, Anna Gotfryd – Kolečka, Anna Górka, Justyna Górowska, Anuska Łachowska, Monika Łabędzka, Cecylia Malik, Agnieszka Miłogrodzka, Dominika Serżysko, Aleksandra Jach, Justyna Budzyń, Małgorzata Fala i Urszula Dragan

Miejsce i termin realizacji: Kraków, Warszawa, Toruń, Ciechocinek, Hel Czerwiec - wrzesień 2018 i 2019

Cele: Renaturyzacja rzek, Odbudowa ciągłości rzek, Informowanie, edukacja, szkolenia, Ochrona krajobrazu

Odbiorcy: Mieszkańcy, Jednostki samorządu terytorialnego, Administracja centralna

Współpraca: z Fundacją Greenmind, z Klub Gaja, CSW Wiewiórka, Wodna Masa Krytyczna i liczne osoby z Koalicji Ratujmy Rzeki

Więcej informacji:

https://www.facebook.com/Siostry-Rzeki-1772150046238916/?modal=admin_todo_tour

Przykład 2: Moda na Rzeki

Krótki opis: Spływ Wisłą tradycyjnym galarem, przez miesiąc, na trasie spływu w dużych miastach pokazy mody zaangażowanej, happening

Miejsce i termin realizacji: lipiec 2019

Cele: protest przeciwko budowie zapory w Siarzewie budowie drogi wodnej E-40

Odbiorcy: Mieszkańcy, Jednostki samorządu terytorialnego, Organizacje pozarządowe, Administracja centralna, media

**Fundusze
Europejskie**
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Współpraca: Fundacja Greenmind, Klub Gaja, WWF Polska, CSW Wiewiórka, liczne osoby z KRR

Więcej informacji:

https://www.facebook.com/Siostry-Rzeki-1772150046238916/?modal=admin_todo_tour

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020
Nr projektu: POWR.02.16.00-00-0070/17-00

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

KLUB GAJA (nr ident. 15813912)

Osoba zgłaszająca: Jacek Bożek 603636554 j.bozek@klubgaja.pl

Przykład 1: Program Zaadoptuj rzekę, Program Święto Drzewa, Akcja Big Jump

Krótki opis: Przy współpracy z innymi podmiotami akcje informacyjne i edukacyjne.

Miejsce i termin realizacji:

Cele: Informowanie, edukacja, szkolenia, Promocja rzek (turystyka...)

Odbiorcy: Mieszkańcy, Przedsiębiorstwa, Jednostki samorządu terytorialnego, Organizacje pozarządowe

Współpraca: tak

Więcej informacji: www.zaadoptujrzke.pl www.swietodrzewa.pl

Fundacja Zielone Światło/ Zielone Wiadomości (num.ident. 15810214)

Osoba zgłaszająca: Beata Nowak, 881305754, nowak.beata@gmail.com

Przykład 1: Wydawanie gazety i portalu, publikacje

Krótki opis: Wydawanie gazety “Zielone Wiadomości” i portalu o tym samym tytule.

Miejsce i termin realizacji: Warszawa, w sposób ciągły

Cele: upowszechnianie wiedzy, informowanie

Odbiorcy: mieszkańcy, organizacje pozarządowe, obywatele, politycy

Więcej informacji: www.zielonewiadomoaci.pl

STOWARZYSZENIE EKOLOGICZNE EKO-UNIA (nr ident. 15800112)

Osoba zgłaszająca: Paweł Pomian ppomian@eko.org.pl

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Przykład 1: Zmiana polityki Banku Światowego i Rządu w kierunku ochrony rzek przed szkodliwą infrastrukturą hydrotechniczną i planami przywrócenia żeglugi śródlądowej

Krótki opis: -

Miejsce i termin realizacji: od 2016, w różnych miejscach kraju i zagranicy

Cele: Renaturyzacja rzek, Odbudowa ciągłości rzek, Odbudowa / ochrona retencji zlewni, Odbudowa / ochrona retencji doliny, Interwencje ekologiczne

Odbiorcy: Mieszkańcy, Jednostki samorządu terytorialnego, Organizacje pozarządowe, Administracja wojewódzka, Administracja centralna, Instytucje międzynarodowe

Współpraca: Z Koalicją Ratujmy Rzeki, Partią Zieloni i organizacjami zrzeszonymi w KRR

Więcej informacji: <https://eko-unia.org.pl/miliardy-sie-rozplywaja-a-powodz-nadal-grozna>

Przykład 2: Mierzeja Wiślana - sprzeciw wobec przekopu, udział w postępowaniu administracyjnym, złożenie skargi do Komisji Europejskiej

Krótki opis: -

Miejsce i termin realizacji: 2019

Cele: Odbudowa / ochrona retencji zlewni, Ochrona dzikiego życia (zwierzęta, ryby, rośliny, inne), Informowanie, edukacja, szkolenia, Ochrona krajobrazu, Interwencje ekologiczne

Odbiorcy: Administracja wojewódzka, Administracja centralna, Instytucje międzynarodowe

Współpraca: z Fundacją Strefa Zieleni, Fundacją Frank Bold, Obóz dla Mierzei, Greenpeace Polska

Więcej informacji: <https://eko-unia.org.pl/rzad-pis-kontynuuje-budowe-przekopu-mierzei-wislanej>

MACIEJ JÓZEFOWICZ (nr Ident. 15791122)

Osoba zgłaszająca: Maciej Józefowicz, tel. 606 833016, beskidzka.salamandra@o2.pl

Przykład 1: Budowa przepompowni ratującej rzekę przed ściekami

Krótki opis: Budowa i uruchomienie (dzięki moim interwencjom) przepompowni ścieków komunalnych generowanych przez parafię! a odprowadzanych dotąd do rzeki

Miejsce i termin realizacji: 2015/16/17

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

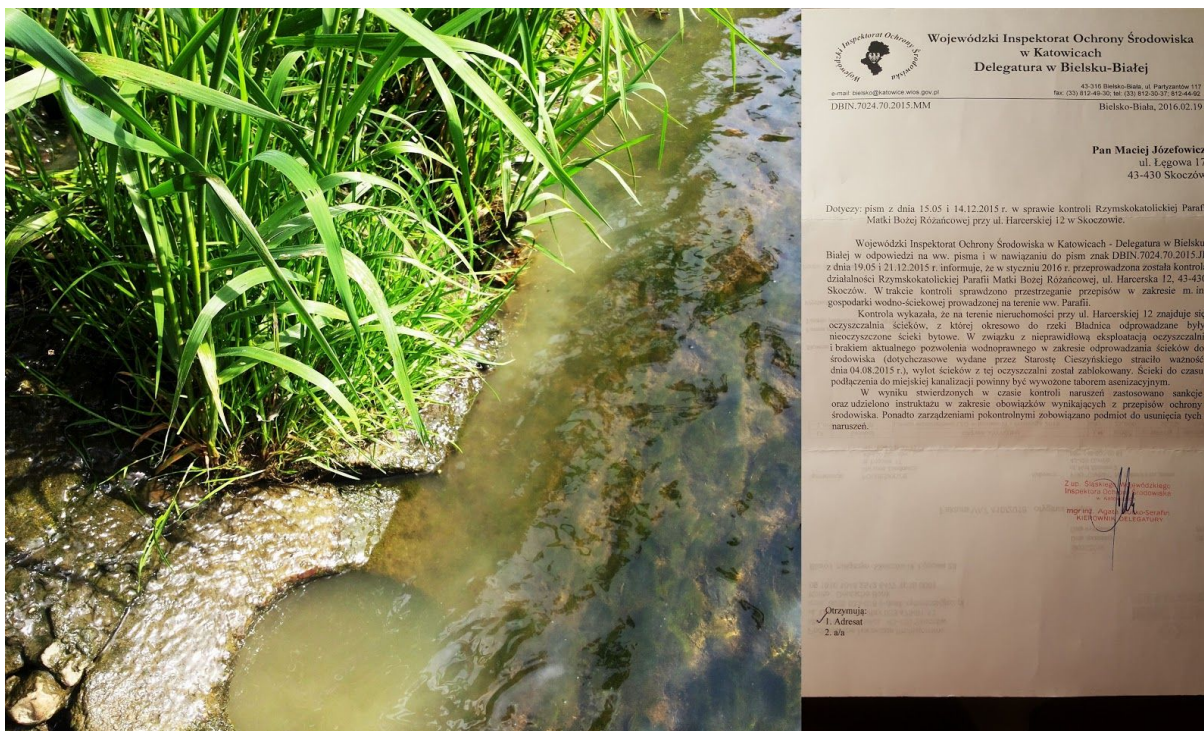
Cel: ochrona dzikiego życia, informowanie, edukacja, szkolenia, ochrona krajobrazu, interwencje ekologiczne

Odbiorcy: mieszkańcy, jednostki samorządu terytorialnego

Współpraca: działanie samodzielne

Stan zaawansowania: -

Więcej informacji: -

Fot. Interwencja ws. zanieczyszczenia rzeki (Maciej Józefowicz)

MAŁGORZATA SIUDAK (nr ident. 15788466)

Osoba zgłaszająca: Małgorzata Siudak, kom. 787 630 024 e-mail: masiudak@gmail.com

Przykład 1: Prowadzenie szkoleń dla nauczycieli i przedstawicieli służb kryzysowych z zakresu ryzyka powodziowego oraz współpraca przy organizacji działań edukacyjnych w szkołach - we współpracy z jednostkami administracji rządowej i samorządowej (SP, UM, UW).

Krótki opis: Przygotowano materiały dydaktyczne (scenariusze zajęć, podręczniki, materiały dydaktyczne) oraz przeprowadzono szkolenie dla kilkuset nauczycieli z terenu województwa łódzkiego. Przeprowadzono kilka szkoleń dla nauczycieli z terenu województwa

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

zachodniopomorskiego oraz współpracowano przy przeprowadzeniu konkursu międzyszkolnego dla kilkuset uczniów przez kilka lat.

Miejsce i termin realizacji: Zachodniopomorski Urząd Marszałkowski (2008-2016), Łódzki Urząd Wojewódzki (2013-2015)

Cel: Informowanie, edukacja, szkolenia, Nietechniczne metody ograniczania ryzyka powodziowego.

Odbiorcy: mieszkańcy, jednostki samorządu terytorialnego, administracja wojewódzka

Współpraca: Łódzki Urząd Wojewódzki; Zachodniopomorski Urząd Marszałkowski.

Stan zaawansowania: zakończone

Więcej informacji:

<http://www.stoppowodzi.wzp.pl>

<https://www.lodzkie.eu/page/3224,projekt-na-powodz-mam-plan.html>

Przykład 2: Szkolenia dla wolontariuszy - mieszkańców z gmin zagrożonych powodzią

Krótki opis: Prowadzono warsztaty dla przedstawicieli mieszkańców/wolontariuszy, którzy mieli potem prowadzić kampanię informacyjną wśród swojej społeczności. Przeszkolono kilkadziesiąt osób.

Miejsce i termin realizacji: 2012-2013 Gminy leżące nad Wisłą (Środkowa Wisła)

Cel: informowanie, edukacja, szkolenia, Ograniczanie ryzyka powodziowego - metody radzenia sobie z powodzią

Odbiorcy: mieszkańcy, jednostki samorządu terytorialnego

Współpraca: Fundacja Wspomagania Wsi

Stan zaawansowania: zakończone

Więcej informacji: <http://fundacjawspomaganiawsi.pl/activity/przygotujmy-sie-razem>

OGÓLNOPOLSKIE TOWARZYSTWO OCHRONY PTAKÓW (nr ident. 15786175)

Osoba zgłaszająca: Małgorzata Górską, malgorzata.gorska@otop.org.pl tel. 605072963

Przykład 1: Brak przykładów – krótko pracuje

TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ RZEKI TANEW (nr ident. 15785500)

Osoba zgłaszająca: Dariusz Biszczanik tprtanew@gmail.com

Przykład 1: Rewitalizacja tarliska ryb reofilnych na dopływie bez nazwy rzeki Sopot

Krótki opis: Prace polegały na uzupełnieniu substratu tarlowego, składającego się ze żwiru i otoczek o odpowiednim uziarnieniu na tarlisku na dopływie bez nazwy rzeki Sopot. Rewitalizacja tarliska skutecznie wspomogła tarło ryb litofilnych, minogów oraz podniosła efektywność i skuteczność tarła naturalnego.

Miejsce i termin realizacji: Nowiny, 2018

Cel: rewitalizacja rzek, ochrona dzikiego życia

Odbiorcy: administracja zlewniowa

Współpraca: działanie samodzielne

Stan zaawansowania: zakończone

Więcej informacji: -

Przykład 2: Wypełnienie wyboju poniżej betonowego stopnia ze zniszczoną kładką na Tanwi w rejonie Borowca

Krótki opis: Zasypanie wybojów w postaci serii bystrzy dla trwałego odtworzenia profilu lustra wody poniżej stopnia w rejonie Borowca.

Miejsce i termin realizacji: Borowiec, 2019-2020

Cel: renaturyzacja rzek, odbudowa ciągłości rzek, odbudowa retencji zlewni i doliny, ochrona dzikiego życia, interwencje ekologiczne

Odbiorcy: administracja zlewniowa

Współpraca: działanie samodzielne

Stan zaawansowania: w trakcie realizacji

Więcej informacji: -

STOWARZYSZENIE VOLANS (nr ident. 15784558)

Osoba zgłaszająca: Ewa Ciepielewska 504 632 876, ewce@wp.pl, flowczyliprzeplyw@gmail.com

Przykład 1: Projekt Flow/Przepływ

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Krótki opis: Flow/Przepływ to odbywający się od kilku lat program międzynarodowych rezydencji artystycznych podczas przepływu Wisłą na tradycyjnej, płaskodennej, łodzi drewnianej. Ich kolejnym etapem są wystawy i spotkania z publicznością w galeriach i instytucjach kultury; podczas festiwali, które odbywają się od kilku lat na Wiśle, zajmujemy się rzeczną edukacją: przyjmując na pokładzie grupy festiwalowych gości, którzy często po raz pierwszy w życiu doświadczają takiej okazji, przeprowadzamy na łodzi warsztaty dla dzieci, krótkie prelekcje dla dorosłych, rozdajemy ulotki, wspólnie muzykujemy.

Miejsce i termin realizacji: rokrocznie, na rzece Wiśle

Cel: renaturyzacja rzek, informowanie, edukacja, szkolenia, ochrona krajobrazu, Rzeka w polu zainteresowań twórców sztuki i jej odbiorców

Odbiorcy: mieszkańcy, instytucje międzynarodowe, odbiorcy sztuki, publiczność festiwalowa, młodzież, dzieci

Współpraca: Fundacja Razem Pamoja, Gdańska Galeria Miejska, Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie, Museum Hamburger Bahnhof w Berlinie, Austriackie Forum Kultury,

Stan zaawansowania: projekt ma charakter cykliczny i planowany jest kolejny program na rok 2020

Więcej informacji: fb: [Flow/Przepływ](#)

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Fot. Edukacyjny spływ Wisłą w ramach Flow/Przepływ

KLUB PRZYJACIÓŁ DUNAJCA PRZY OKRĘGU PZW NOWY SĄCZ (nr ident. 15783250)

Osoba zgłaszająca: Jacek Plachecki, tel. 501610155, klub@przyjacieledunajca.pl

Przykład 1: Organizacja manifestacji w Nowym Targu i Krakowie, przeciwko przegradzaniu rzek oraz powstrzymanie budowy małej elektrowni wodnej w Tylmanowej na Dunajcu.

Krótki opis: W pierwszych latach skoncentrowaliśmy swoje działania na akcjach sprzątania, protestach przeciwko budowie małych elektrowni wodnych, interwencjach dot. wylewania ścieków do Dunajca i dopływów oraz współpracy z PZW w zakresie ochrony rzek i zarybień. Aktualnie najwięcej czasu poświęcamy edukacji dzieci i młodzieży, nie rezygnując z uczestnictwa w akcjach sprzątania oraz podejmowania się różnych interwencji.

Miejsce i termin realizacji: Nowy Targ - 19.03.2009 , Kraków- 5.12.2009

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Cel: renaturyzacja rzek, ochrona dzikiego życia, informowanie, edukacja, szkolenia, ochrona krajobrazu, promocja rzek, interwencje ekologiczne

Odbiorcy: mieszkańcy, jednostki samorządowe, organizacje pozarządowe, administracja zlewniowa, administracja centralna

Współpraca: brak

Stan zaawansowania: w trakcie realizacji

Więcej informacji: http://przyjacieledunajca.pl/?p=p_91&sName=manifestacja-!!!-

Fot. Klub Przyjaciół Dunajca podczas jednej ze swoich akcji (Archiwum KPD)

Przykład 2: Organizacja akcji sprzątania brzegów Dunajca.

Krótki opis: Od 2007 roku organizujemy lub pomagamy w organizacji akcji sprzątania brzegów Dunajca. W naszej galerii (link w pkt. 23) można obejrzeć wiele z takich wydarzeń fotorelacji.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Miejsce i termin realizacji: Szczawnica, Krościenko nad Dunajcem, Tylmanowa, Zabrzeż, Łąkorocznice, począwszy od 2007 roku.

Cel: renaturyzacja rzek, ochrona dzikiego życia, informowanie, edukacja, szkolenia, ochrona krajobrazu, promocja rzek, interwencje ekologiczne

Odbiorcy: mieszkańcy, jednostki samorządowe, organizacje pozarządowe

Współpraca: nie

Stan zaawansowania: w trakcie

Więcej informacji: http://przyjacieledunajca.pl/?p=p_1&sName=galeria-zdjec

TOWARZYSTWO PRZYJACIOŁ RZEK INY I GOWIENICY (TPRIIG) (nr ident. 15782041)

Osoba zgłaszająca: Artur Furdyna, +48 531 402 868, arturfurdyna@op.pl

Przykład 1:

- odtwarzanie różnorodności morfologii koryt rzek pomorskich poprzez uzupełnianie substratu na tarliskach w dorzeczu Iny i Gowienicy wraz z udrożnieniem ruin jazu w Widzeńsku na Gowienicy - łącznie około 0,5 ha nowych tarlisk wykonano w latach 2013 - 2018.
- odtwarzanie zadrzewień w dolinach rzecznych - łącznie posadzono 65 000 drzew nad Iną: "Posadź nad rzeką drzewo, daj rybom cień", "Zielony Goleniów",
- Ścieżka edukacyjna OKO w OKO z ŁOSOSIEM, Wodne skarby powiatu goleniowskiego - film edukacyjny
- wspieranie ochrony tarła wędrownych łososiowatych z FZG GAJA, od ponad dekady kontynuowane działanie. Rocznie strażnicy spędzają na ochronie kilka tysięcy godzin
- projekt CATCH - rozwój turystyki wędkarskiej
- Rewilding Oder Delta - powołanie jednego z 8 w Europie dużych obszarów przyrodniczych o znacznych walorach - zrównoważony rozwój, współpraca z SOT
- odtwarzanie naturopodobnej retencji w korytach dopływów Iny i Gowienicy
- WFMD (World Fish Migration Day, Światowy Dzień Migracji Ryb) - coroczny udział w evencie od jego pierwszej edycji
- South Baltic Nature Guides - budowa sieci przewodników przyrodniczych w regionie Południowego Bałtyku - w trakcie

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

- Interreg ImproRivHab - ograniczanie emisji poprzez renaturyzację - w trakcie
- Monitoring pracy Państwowej Służby Rybackiej (PSR) w Szczecinie w latach 2009-2011
- ocena potencjału tarlowego rzek pomorskich - z CCB/Fish Secretariat w latach 2011/2012

Krótki opis: Najbardziej widocznymi efektami jest odtworzenie 15 obszarów tarlowych w dorzeczu Iny i Gowienicy. Od czasu wykonanych pierwszych tarlisk rocznie odbywają na nim tarło trocie wędrowne, minogi rzeczne, lipienie, a sporadycznie widywane były także pojedyncze pary lososia atlantyckiego. Działania wykonywane były różnie, od zaangażowania wynajętych firm przy dwóch dużych akcjach: podczas jednej 200 ton żwiru i 100 ton głazów na jazie w Widzeńsku oraz w drugiej 120 ton żwiru (tu w rzece żwir był rozprowadzany ręcznie przez 30 osób), po mniejsze, gdzie kilka osób wysypało kilka ton żwiru do rzeki. W jednej z akcji odtworzono 2 ha wetlandu/mokradeł w dolinie Gowienicy.

Miejsce i termin realizacji: Dorzecza Iny i Gowienicy w latach 2010 - obecnie

Cel: renaturyzacja rzek, odbudowa ciągłości rzek, odbudowa retencji zlewni i doliny, ochrona dzikiego życia, informowanie, edukacja, szkolenia, ochrona krajobrazu, promocja rzek, interwencje ekologiczne

Odbiorcy: mieszkańcy, przedsiębiorstwa, jednostki samorządowe, organizacje pozarządowe, administracja zlewniowa, administracja wojewódzka, instytucje międzynarodowe

Współpraca: działania samodzielne

Stan zaawansowania: zakończone

Więcej informacji: www.tpriig.pl , fb [tpriig](https://www.facebook.com/tpriig)

Przykład 2: Film - Wodne skarby powiatu goleniowskiego

Krótki opis: Członkowie TPRIIG nakręcili film o rzekach w powiecie goleniowskim, który był już wielokrotnie pokazywany w ramach spotkań z młodzieżą i dziećmi a także dorosłymi

Miejsce i termin realizacji: dorzecza Iny i Gowienicy

Cel: informowanie, edukacja, szkolenia, ochrona krajobrazu, promocja rzek, interwencje ekologiczne

Odbiorcy: mieszkańcy, przedsiębiorstwa, jednostki samorządowe, organizacje pozarządowe, administracja zlewniowa, administracja wojewódzka, instytucje międzynarodowe

Współpraca: Szanse bezdroży - powiat Goleniów

Stan zaawansowania: zakończone

Więcej informacji: <https://www.youtube.com/watch?v=FfEeTgxPpqk>

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Fot. Odtwarzanie tarlisk w woj. zachodniopomorskim przez TPRIiG (Artur Furdyna)

DOMINIK DOBROWOLSKI (nr ident. 15781391)

Osoba zgłaszająca: Dominik Dobrowolski, dominik@cycling-recycling.eu

Przykład 1: Recykling Rejs

Krótki opis: Rejs połączony z konferencjami, spotkaniami i sprzątaniem, 10 tys km przeplniętych i posprzątanych szlaków wodnych w Polsce i w Niemczech.

Miejsce i termin realizacji: Polska, Niemcy, 2011-2019,

Cel: informowanie, edukacja, szkolenia, promocja rzek, walka z zaśmieceniem rzek i mórz (Bałtyku)

Odbiorcy: mieszkańcy, przedsiębiorstwa, jednostki samorządowe, organizacje pozarządowe, media

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Współpraca: z wieloma ngo, mediami, samorządami, osobami

Stan zaawansowania: w trakcie realizacji

Więcej informacji: www.recykling-rejs.pl

Fot. Akcja Recykling rejs i jej pomysłodawca oraz realizator Dominik Dobrowolski

BARTŁOMIEJ ADLER (nr ident. 15777678)

Osoba zgłaszająca: Bartłomiej Adler, 502 262 738, bartek.adler@gmail.com

Przykład 1: Usunięcie pozostałości remontu mostu z koryta rzeki Bug

Krótki opis: Podczas remontu mostu w Wyszkowie wykonawca zrzucił do rzeki gruz powstały w czasie skuwania elewacji mostu. W czasie odbiorów został on zignorowany. Po mojej interwencji w prasie lokalnej a następnie gminie oraz Wodach Polskich, zorganizowano wizję lokalną z udziałem ww instytucji oraz wykonawcy. Gmina zobligowała wykonawcę do uprzątnięcia rzeki a ten w wyznaczonym terminie posprzątał zanieczyszczenia.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Miejsce i termin realizacji: Wyszaków, listopad 2018 - czerwiec 2019

Cel: odbudowa ciągłości rzeki, ochrona dzikiego życia, ochrona krajobrazu

Odbiorcy: mieszkańcy, jednostki samorządu terytorialnego, administracja zlewniowa

Współpraca: działanie samodzielne

Stan zaawansowania: zakończone

Więcej informacji: <https://tubawyszkowa.pl/aktualnosci/czytaj/11995-bug-oczyszczony>

Przykład 2: współorganizacja konkursu fotograficznego "Bug z nami"

Krótki opis: Organizacja konkursu fotograficznego o tematyce związanej z rzeką Bug, mającego na celu podkreślenie walorów przyrodniczych związanych z rzeką oraz jej związku z człowiekiem. Przy okazji celem było wzmożenie świadomości i zainteresowania mieszkańców samą rzeką.

Miejsce i termin realizacji: Wyszaków, Listopad 2019

Cel: informowanie, edukacja, szkolenia, ochrona krajobrazu, promocja rzek

Odbiorcy: mieszkańcy

Współpraca: Akademia Umiejętności Pan Hilary (przedsiębiorstwo prywatne z Wyszakowa)

Stan zaawansowania: zakończone

Więcej informacji:

<https://tubawyszkowa.pl/aktualnosci/czytaj/12660-bug-z-nami--my-z-bugiem--pokonkursowa-wy-stawa-akademii-umiejtno%C5%9Bci-pan-hilary>

FUNDACJA PSUBRATY (nr ident. 15773597)

Osoba zgłaszająca: Barbara Grzebulska, t. 664 443 189, b.grzebulska@psubraty.pl

Przykład 1: Projekt "Dzika Infrastruktura - korytarze ekologiczne"

Krótki opis: Projekt dotyczy edukacji ekologicznej mieszkańców miast województwa mazowieckiego, a także zarządców spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych. Tematem działań edukacyjno - promocyjnych było wspomaganie bioróżnorodności w mieście, podzielone na 3 kategorie tematyczne: Woda, Rośliny i Zwierzęta. Jako uzupełnienie edukacyjnej działalności w temacie Wody, było promowanie niewielkiej retencji w mieście - ustawienie beczek do retencji deszczówki. Sukcesem jest to, że zostaliśmy dostrzeżeni przez wiele innych spółdzielni mieszkaniowych i już na wiosnę będziemy stawiać kolejne beczki na deszczówkę i budować ogród deszczowy w pojemniku na jednej ze spółdzielni mieszkaniowych w Warszawie. Przeprowadziliśmy 5 warsztatów - spotkań przyrodniczych w miastach Mazowsza, gdzie nauczyliśmy

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

i rozmawialiśmy o usługach ekosystemowych. W ramach działań projektowych rozdawaliśmy nasiona roślin rodzimych i sadziliśmy krzewy. Wysłaliśmy także 10 informacji prasowych o działaniach projektu, które przełożyły się na wiele artykułów w prasie lokalnej miast, w których działania prowadziliśmy (Pruszków, Marki, Żyrardów oraz dzielnica Ursynów w Warszawie). Planujemy kontynuację tych działań, przede wszystkim w kontekście retencji deszczówki w mieście i fitoremediacji, która może poprawić stan JCW (jednolitych części wód) Powierzchniowych w miastach.

Miejsce i termin realizacji: Województwo Mazowieckie, lipiec - grudzień 2019

Cel: ochrona retencji zlewni, ochrona dzikiego życia, informacja, edukacja, szkolenia, Tworzenie/budowa niewielkich rozwiązań wspomagających bioróżnorodność i retencję w mieście

Odbiorcy: mieszkańcy, przedsiębiorstwa, jednostki samorządu terytorialnego, Spółdzielnie mieszkaniowe i zarządcy nieruchomości

Współpraca: samodzielne działanie

Stan zaawansowania: w trakcie zakończenia

Więcej informacji: dzikainfrastruktura.psubraty.pl

Przykład 2: "Łączą nas ptaki" - międzynarodowa akcja przeciwko kłusownictwu i zabijaniu ptaków migrujących

Krótki opis: W czasie I edycji dotarliśmy do ponad 1000 uczniów i kilkuset nauczycieli w Polsce oraz kilkuset na Malcie. Uczniowie za naszym pośrednictwem wymienili się pracami i listami o ptakach. Przez dwa lata akcji nagłaśnialiśmy problem kłusownictwa i łapania w niewolę ptaków w całym basenie Morza Śródziemnego. Na Malcie, Cyprze, we Włoszech, ale też poza granicami Europy, np. w Libanie i Egipcie. W tym przypadku największą szansą na przyszłość ptaków jest odpowiednia edukacja młodych obywateli. Sukcesem było nawiązanie kontaktów z blisko setką polskich nauczycieli, którzy przeprowadzili zajęcia w szkołach o migracji ptaków oraz z kilkudziesięcioma nauczycielami z Malty. Tam także odbyły się zajęcia edukacyjne na podstawie naszych konspektów lekcji. Do krytyki kłusownictwa w Basenie M. Śródziemnego chętnie przyłącza się Europa Zachodnia, odwracając w ten sposób uwagę od własnych myśliwych, którzy co roku zabijają ponad 50 milionów ptaków! Przoduje tu Francja, w której „legalnie” ginie ok. 17,5 mln ptaków rocznie. Dlatego właśnie Francję wybraliśmy do II edycji naszej kampanii. Tym razem działamy z rozmachem (wydrukowaliśmy i rozesłaliśmy ponad 400 konspektów lekcji do polskich nauczycieli). Zebraliśmy już blisko 5000 prac uczniów, kilkaset listów. W przygotowaniu mamy wersję francuskojęzyczną i rozpoczynamy kontakty z Francją, tam też wyślemy te prace. Chcemy zwrócić uwagę społeczności francuskiej na to, że ptaki nie są jedynie ich własnością oraz chcemy budować wrażliwość w kolejnym pokoleniu. Problem związany z zabijaniem ptaków zagrożonych

siedlisk mokradowych (czajki, kulika wielkiego, rycyka, bataliona, krwawodzioba i wielu innych coraz rzadszych w skali światowej ptaków).

Miejsce i termin realizacji: Polska - Malta (2017 rok); Polska - Francja (2018 - 2020)

Cel: ochrona dzikiego życia, informowanie, edukacja, szkolenia, Dążenie do wywołania zmiany długofalowej - zaprzestania polowań na ptaki i kłusownictwa

Odbiorcy: mieszkańcy, jednostki samorządu terytorialnego, Uczniowie szkół podstawowych, nauczyciele

Współpraca: działanie samodzielne

Stan zaawansowania: w trakcie realizacji

Więcej informacji: <https://laczanasptaki.pl/kampania/edycja-ii-francja>

STOWARZYSZENIE AB OVO (num. Ident. 15733239)

Osoba zgłaszająca: Józef Jeleński, 502 247 738, biuro@tarliskagornejraby.pl

Przykład 1: Rewitalizacja rzek - w ramach okresu trwałości projektu SPPW KIK37 Tarliska Górnej Raby

Krótki opis: Pomysł, przygotowanie projektu, aplikacja do SPPW, uzyskanie grantu, skuteczna realizacja Projektu, kontynuowanie działań w okresie realizacji okresu trwałości, w tym rozpowszechnianie dobrych praktyk na terenie całej Polski

Miejsce i termin realizacji: Polska - styczeń 2012 - czerwiec 2022

Cel: renaturyzacja i odbudowa ciągłości rzek, odbudowa / ochrona retencji doliny, ochrona dzikiego życia, informowanie, edukacja, szkolenia, interwencje ekologiczne

Odbiorcy: jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe, administracja zlewniowa, administracja wojewódzka, administracja centralna

Współpraca: Współpraca z administracją środowiskową i wodną, ścisła współpraca z Instytutem Ochrony Przyrody PAN w Krakowie i KRR (WWF + EKO UNIA))

Stan zaawansowania: w trakcie realizacji

Więcej informacji:

www.tarliskagornejraby.pl/e107_files/downloads/Raport%20koncowy%20projektu%20Tarliska%20gornej%20Raby%202017.pdf

Przykład 2: Warsztaty pstragowe w Myślenicach

Krótki opis: Indywidualni zainteresowani pomagają w wykonywaniu sztucznego zapłodnienia ikry pstrągów i wypełnianiu inkubatorów, a ponadto obserwują naturalne tarło w rzekach oraz uczą się inwentaryzować gniazda tarłowe

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Miejsce i termin realizacji: Myślenice, wszystkie soboty listopada od roku 2007

Cel: ochrona dzikiego życia, informowanie, edukacja, szkolenia

Odbiorcy: Środowisko wędkarskie zainteresowane ochroną naturalnych, oryginalnych populacji pstrągów

Współpraca: działanie samodzielne

Stan zaawansowania: w trakcie realizacji

Więcej informacji: -

Fot. Pstrąg (Archiwum Ab Ovo)

JAROSŁAW KAPSA (nr ident. 15724381)

Osoba zgłaszająca: Jarosław Kapsa, tel 517489801, jkapsa@czestochowa.um.gov.pl

Przykład 1: Popularyzacja tematyki ekologicznej w pismach lokalnych

Krótki opis: Od 15 lat cotygodniowy felieton w 7 Dni, 3-4 artykuły miesięcznie w innych mediach

Miejsce i termin realizacji: tygodnik 7 Dni, portal cz.info, wcześniej "Gazeta Częstochowska", "Puls Regionu" i inne

Cel: informowanie, edukacja, szkolenia

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Odbiorcy: mieszkańcy

Współpraca: działanie samodzielne

Stan zaawansowania: w trakcie realizacji, jest to zadanie ciągle (monitorowanie istniejących programów, planowanie nowych)

Więcej informacji: -

Przykład 2: Udział w tworzeniu lokalnych programów i strategii

Krótki opis: Udział w tworzeniu Strategii Rozwoju Miasta Częstochowy, Strategii Rozwoju Subregionu Północnego Województwa Śląskiego, innych lokalnych programów; uczestnictwo w przygotowaniu Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego. Bardziej szczegółowo: sporządzanie diagnozy społecznej i gospodarczej, monitorowanie realizacji strategii i programów, organizacja warsztatów

Miejsce i termin realizacji: zadanie związane z moją pracą zawodową, realizowane od 2002 r

Cel: informowanie, edukacja, szkolenia, ochrona krajobrazu

Odbiorcy: mieszkańcy, jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe, administracja wojewódzka

Współpraca: referat Strategii Urząd Miasta Częstochowa

Stan zaawansowania: zadanie ciągle

Więcej informacji: <http://www.czestochowa.pl/page/178,strategia-rozwoju-miasta.html>

FUNDACJA PROMOCJI REKREACJI KIM (nr Ident. 15718631)

Osoba zgłaszająca: Eliza Chodorowska, tel. 606 225 863, e-mail: eliza@fundacjakim.pl

Przykład 1: seria wykładów i warsztatów edukacyjnych "O przyrodzie na Parkowej"

Krótki opis: Zadanie ma charakter edukacyjny, jego celem jest przybliżenie mieszkańcom Łomianek oraz przedstawicielom rady miejskiej i członkom zarządów osiedli tematyki związanej z ochroną rzek, bogactwem przyrodniczym terenu, na którym położone są Łomianki. Tematyka wykładów to m.in. "Naturalne mokradła nadrzeczne i ich znaczenie ekologiczne", "Przyrodnicze i środowiskowe skutki regulacji rzek". Warsztaty dotyczą przede wszystkim edukacji ornitologicznej, jest to budowa budek lęgowych dla ptaków, karmników, połączone są z edukacją na temat gatunków ptaków charakterystycznych dla Doliny Środkowej Wisły.

Miejsce i termin realizacji: Łomianki, listopad -grudzień 2019

Cel: informowanie, edukacja, szkolenia

Odbiorcy: mieszkańcy, jednostki samorządu terytorialnego

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Współpraca: zadanie samodzielne

Stan zaawansowania: w trakcie realizacji

Więcej informacji:

Przykład 2: Spływy i wycieczki edukacyjne organizowane w ramach programów "Dolina Środkowej Wisły" oraz "Kierunek: Wisła"

Krótki opis: Projekty polegały na organizacji serii spływów o charakterze turystycznym i przyrodniczym (z przewodnikami - ornitologami) oraz wycieczek przyrodniczych nad Wisłę. Część wycieczek miała charakter otwarty, np. związana były z Europejskim Dniem Ptaków. Większość skierowana była do dzieci młodzieży i organizowana dla szkół. Miała na celu m.in. wyrabianie właściwych nawyków związanych z czystością rzek.

Miejsce i termin realizacji: Łomianki i Warszawa - maj-październik 2019

Cel: informowanie, edukacja, szkolenia, promocja rzek

Odbiorcy: mieszkańcy

Współpraca: działanie samodzielne

Stan zaawansowania: zakończone

Więcej informacji:

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Fot. Wycieczka edukacyjna dot. Wisły (Archiwum KIM)

GÓRNOŚLĄSKIE TOWARZYSTWO PRZYRODNICZE (nr ident. 15718627)

Osoba zgłaszająca: Marek Soltysiak, tel. 603 274 033

Przykład 1: Ekspertyzy

Krótki opis: Postępowania OOS, postępowania szkodowe ekspertyzy środowiskowe z zakresu hydrologii i hydrogeologii działalność w międzynarodowej asocjacji hydrogeologów

Miejsce i termin realizacji: stałe działanie

Cel: odbudowa / ochrona retencji doliny i zlewni, interwencje ekologiczne, badania naukowe

Odbiorcy: jednostki samorządu terytorialnego, administracja zlewniowa – wodna, wojewódzka, centralna

Współpraca: różnie w zależności od działania (sic - dopisek)

Stan zaawansowania: wszystkie fazy – wiele działań

Więcej informacji: -

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

PODKARPACKIE TOWARZYSTWO PRZYRODNIKÓW WOLNE RZEKI (nr Ident. 15715330)

Osoba zgłaszająca: Piotr Bednarek, tel. 794253328, piotrbednarek@wolnerzeki.pl

Przykład 1: Utworzenie użytku ekologicznego "Wiślisko pod kopcem"

Krótki opis: Wiosną przeprowadziliśmy inwentaryzację przyrodniczą na starorzeczu zagrożonym budową chlewni. Wysłaliśmy wniosek o utworzenie użytku ekologicznego wraz z opisem walorów przyrodniczych tego miejsca. Jesienią uchwała o utworzeniu użytku ekologicznego została przegłosowana przez radę gminy.

Miejsce i termin realizacji: gmina Baranów Sandomierski, wiosna-jesień 2019

Cel: ochrona dzikiego życia, ochrona krajobrazu

Odbiorcy: mieszkańcy, jednostki samorządu terytorialnego

Współpraca: działanie samodzielne

Stan zaawansowania: zakończone

Więcej informacji: <http://wolnerzeki.pl/dzialania/wislisko-pod-kopcem>

Fot. Wiślisko pod kopcem (Piotr Bednarek)

Przykład 2: Projektowany rezerwat przyrody "Dolina Smarkatej"

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Krótki opis: Przeprowadziliśmy inwentaryzację przyrodniczą w dolinie rzeki Smarkatej. Równolegle prowadziliśmy też rozmowy z Lasami Państwowymi i Wodami Polskimi. W marcu 2019 złożaliśmy wniosek o utworzenie rezerwatu przyrody. Projekt został pozytywnie zaopiniowany przez Wody Polskie, jednak wciąż czekamy na decyzję ze strony RDOŚ.

Miejsce i termin realizacji: Puszcza Sandomierska, 2017-obecnie

Cel: odbudowa / ochrona retencji doliny, ochrona dzikiego życia, ochrona krajobrazu

Odbiorcy: administracja zlewniowa, centralna, PGL Lasy Państwowe

Współpraca: działanie samodzielne

Stan zaawansowania: w trakcie realizacji

Więcej informacji: <http://wolnerzeki.pl/dzialania/projektowany-rezerwat-dolina-smarkatej>

Fot. Dolina Smarkatej (Piotr Bednarek)

RENATA WŁAZIK (nr ident. 16046947)²

Osoba zgłaszająca: Renata Włazik, 607 116 173, renia.wlazik@wp.pl

Przykład 1: Administrowanie i prowadzenie grupy na facebooku: Renata Włazik - Zachem bomba ekologiczna Bydgoszczy <https://www.facebook.com/groups/zachem.skazenie>

Krótki opis: Prowadzę grupę na Facebooku w celu informowania o skutkach zanieczyszczenia po byłych Zakładach Chemicznych Zachem w Bydgoszczy. W celu zapobiegania degradacji środowiska w tym NATURY 2000, rzeki Wisły i Morza Bałtyckiego. Jednak przede wszystkim przeciwdziałania negatywnym skutkom zdrowotnym dla tysięcy ludzi, a zwłaszcza dzieci mającymi kontakt z zanieczyszczeniami po ZACHEMIE i wszelakimi innymi w PL.

Miejsce i termin realizacji: Od września 2017 roku, internet. Główni odbiorcy w regionie, ale też w PL, UE i reszta świata.

Cele: Ochrona dzikiego życia (zwierzęta, ryby, rośliny, inne), Informowanie, edukacja, szkolenia, Interwencje ekologiczne, inne - wody podziemne, gruntowe i powierzchniowe.

Odbiorcy: Mieszkańcy, Przedsiębiorstwa, Jednostki samorządu terytorialnego, Organizacje pozarządowe, Administracja zlewniowa (wodna), Administracja wojewódzka, Administracja centralna, Instytucje międzynarodowe,

Współpraca: Zadanie realizuję samodzielnie jako mieszkanka zanieczyszczonego terenu. Jednakże duże wsparcie otrzymuję od: prof. AGH Mariusza Czop, Partii Zielonej, a zwłaszcza Daniela Kaszubowskiego i Sylwestra Jankowskiego. Jak i TnZ, które przez ostatnie kilkanaście miesięcy

objęło mnie wsparciem prawnym, udzielanym przez radczynię prawną Beate Filipcową. Niestety z nastaniem 2020 umowa o tym wsparciu wygasła. Brak pomocy prawnej może skutkować zmniejszeniem lub nawet zawieszeniem mojej aktywności społecznej w tym temacie.

Ponadto wspierają mnie, też członkowie grupy na Facebooku, których jest niespełna 3,5 tysiąca.

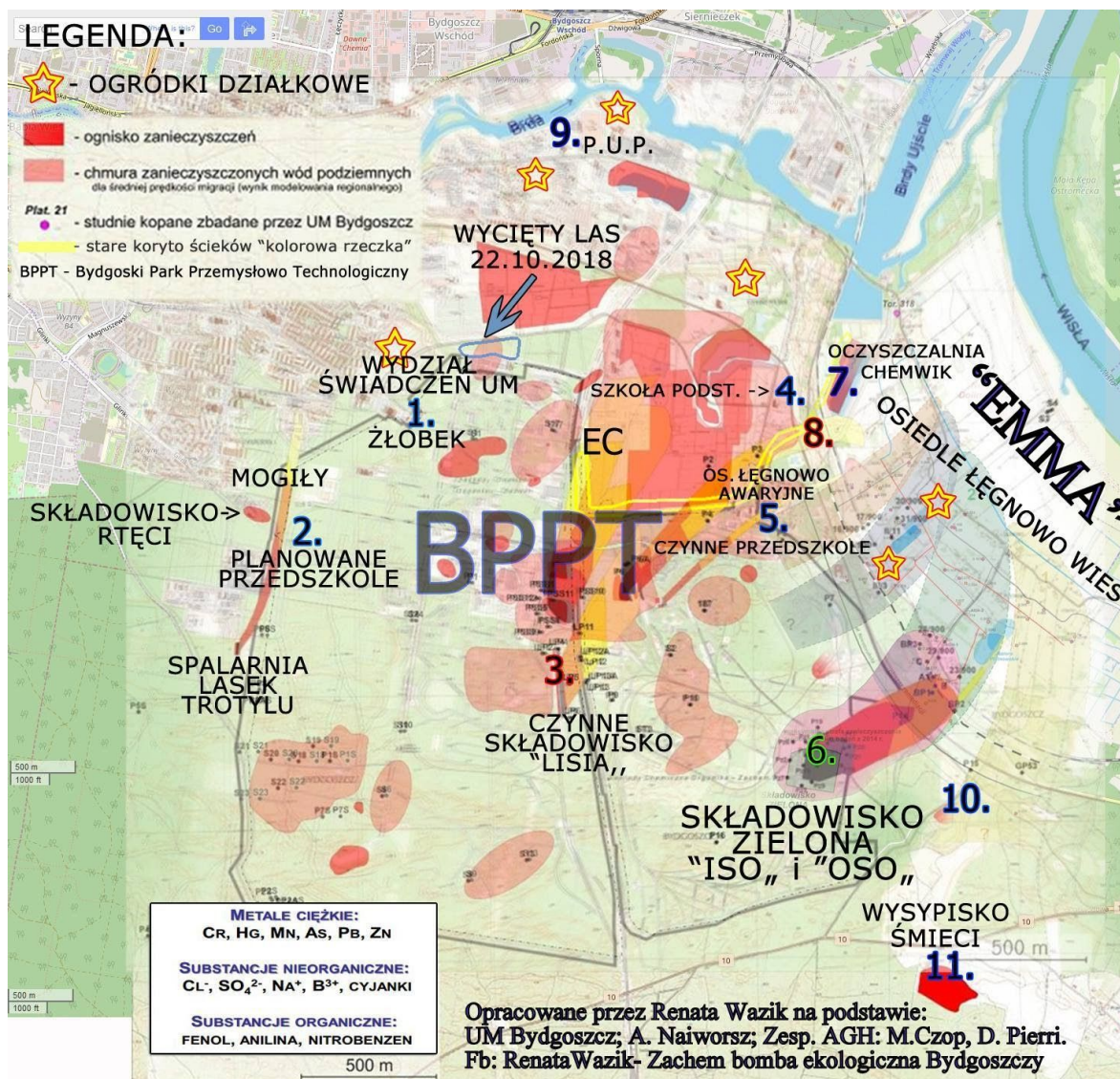
Więcej informacji: <https://www.facebook.com/groups/zachem.skazenie>

² Ankieta Koalicjantki została przesłana z opóźnieniem więc nie mieliśmy już możliwości ujęcia jej w statystykach. Przedstawiamy jednak jej zawartość w spisie przykładów działań Koalicjantów.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

EWA LEŚ (nr ident. 15707434)

Osoba zgłaszająca: Ewa Leś, 503414715, evvales@gmail.com

Przykład 1: koordynacja polskiej Koalicji Ratujmy Rzeki (KRR) oraz prowadzenie Biura Interwencji KRR

Krótki opis:

1) Współzałożenie i sprawna koordynacja rozwoju i pracy krajowej Koalicji Ratujmy Rzeki (KRR) dążącej do poprawy ochrony rzek/wód w Polsce: m.in. oficjalna korespondencja i reprezentacja Koalicji, prowadzenie spotkań członków i Sterników KRR, opracowywanie stanowisk KRR wraz z

ekspertami, roczne podsumowania prac KRR; prowadzenie współpracy międzynarodowej Koalicji dot. wybranych rzek granicznych (Odra i Bug), pozyskanie funduszy przy współpracy z Koalicjantami (zainicjowanie 3 grantów współrealizowanych wraz z Fundacją Greenmind, PKE i SOT), usprawnienia rozwojowe/funkcjonalne dla koalicji, współpraca z Koalicjantami przy wybranych działaniach (np. Ramowa Dyrektywa Wodna).

Rozwinęliśmy się z 16 członków założycieli na I spotkaniu KRR (31.03 – 01.04.2017) do obecnej liczby 84 członków: organizacji, osób indywidualnych, naukowców i innych podmiotów. Obecnie KRR jest rozpoznawalna zarówno w kraju jak i poza, dzięki wzajemnemu wspieraniu się Koalicjantów, silnemu głosowi merytorycznemu uwzględniającemu nowoczesną aktualną wiedzę, naszej sprawności działania na rzecz wód w szerokim spektrum, a także dzięki podobnym ruchom formalnym bądź nieformalnym które wspierają KRR zarówno w kraju jak i poza.

Fot. Koalicjanci polscy i zagraniczni oraz goście, podczas jednego z działań KRR - Zielony Uniwersytet, sesja rzeczna, 2018

2) Biuro Interwencji KRR:

wraz z Grupą Wsparcia (Fundacja Greenmind i TPRIiG) i ekspertami KRR miałam przyjemność współpracować z mieszkańcami różnych regionów Polski wspomagając ich w przeprowadzeniu interwencji na rzecz 'ich rzek'. Dzięki wsparciu eksperckiemu, proceduralnemu bądź prawnemu

udało się z sukcesem wspomóc obywateli w 7 interwencjach rzecznych. Niektórzy z nich wstąpili do KRR co wzmacnia zaangażowanie obywatelskie na rzecz rzek.

Miejsce i termin realizacji: Polska, 2016-2019

Cel: sprawne funkcjonowanie koalicji różnych użytkowników wód w celu osiągnięcia poprawy ochrony wód w Polsce, aktywizacja społeczeństwa obywatelskiego na rzecz ochrony rzek i realna w tym pomoc aktywnym mieszkańcom różnych regionów Polski.

Odbiorcy: mieszkańcy, organizacje pozarządowe, administracja zlewniowa, administracja centralna, inni - wszyscy użytkownicy wód

Współpraca: działania pełnione początkowo społecznie (rok), później z dofinansowaniem (WWF, Greenmind, wsparcie Koalicjantów) co było dużą pomocą i dla mnie i dla KRR. Zarówno Biuro Interwencji jak i koordynacja nie byłyby udane bez woli współpracy i zaangażowania Koalicjantów.

Stan zaawansowania: zakończone

Więcej informacji:

www.ratujmyrzeki.pl (obraz działań KRR), www.linkedin.com/in/ewales (zakres koordynacji),

www.ratujmyrzeki.pl/straznicy-rzek/biuro-interwencji (opis BI)

Przykład 2: Zespołowe działania związane z planami rozwoju żeglugi oraz Projektem Ochrony

Przeciwpowodziowej Dorzeczy Odry i Wisły (POPDOW) - dot. rzeki Odry.

Krótki opis: Jest to jedno z działań dot. polityki Banku Światowego i Rządu Polski nakierowane na ochronę rzek przed inwazyjnymi planami przywrócenia żeglugi śródlądowej oraz zmagające się z Projektem POPODW. Działanie dot. fragmentu rzeki Odry zasługujące na zobrazowanie jako sukces zespołowy, w którym miałam przyjemność uczestniczyć. Międzyodrze to mokradłowy obszar w północnej Polsce, unikalny i cenny przyrodniczo, społecznie i ekonomicznie oraz istotny z punktu widzenia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego. Został włączony do Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzeczy Odry i Wisły (POPDOW), którego (jak wykazały ekspertyzy) duże działania hydrotechniczne byłyby szkodliwe/nieuzasadnione zarówno dla tamtejszej, unikalnej w skali Polski i Europy przyrody (w tym rozwoju regionalnego), nie poprawiłyby również zabezpieczenia przeciwpowodziowego regionu. Szereg przeprowadzonych przez nasz zespół działań, od uczestnictwa w konsultacjach, przez proces proceduralny, ekspertyzy, działania medialne, konferencję transgraniczną, stały kontakt z inwestorem i Wodami Polskimi/WP, doprowadziły do wycofania Międzyodrza z projektu POPDOW jako działań nieuzasadnionych. Był to wspólny finalny wniosek zarówno organizacji i osób uczestniczących w całym procesie jak i inwestora/WP. Działania zwieńczył międzysektorowy transgraniczny Wodny Okrągły stół ws. przyszłości Międzyodrza do którego zaprosiliśmy możliwie szerokie grono użytkowników wód

(wraz z inwestorem/WP), związanych z tym terenem i decyzyjnością. Osiągnięcie 'zachowania Międzyodrza' zostało docenione przez przyznanie nagrody Wolfgang-Staab-Naturschutzpreis 2019 dla reprezentanta transgranicznego zespołu Dolnej Odry, Jonathana Rauhuta, jako sukces w kategorii ekologia i etyka, w dziedzinie działań przeciwpowodziowych i ochrony przyrody w Europie. Czas pokaże jaki kształt tej przyszłości ujrzymy i na ile będzie on spójny względem wszystkich zainteresowanych Międzyodrziem, jego przyrodą, rozwojem regionalnym, bezpieczeństwem przeciwpowodziowym, zdrowiem i dobrym funkcjonowaniem mieszkańców.

<http://www.ratujmyrzeki.pl/203-wodny-okragly-stol-ws-miedzyodrza>

<http://www.ratujmyrzeki.pl/185-przyjazna-ludziom-i-przyrodzie-ochrona-przeciwpowodziowaobszaru-zlewni-rzeki-odry-ze-szczegolnym-uwzglednieniem-regionu-doliny-dolnej-odry>

<https://rewilding-europe.com/news/supporting-local-partners-opposing-polands-inland-waterways-programme>

[https://www.bfn.de/presse/pressemitteilung.html?no_cache=1&tx_ttnews\[tt_news\]=6724&cHash=c42c3bc1eb4fd288e1d914b656a57996](https://www.bfn.de/presse/pressemitteilung.html?no_cache=1&tx_ttnews[tt_news]=6724&cHash=c42c3bc1eb4fd288e1d914b656a57996)

Miejsce i termin realizacji: Dolna Odra, woj. zachodniopomorskie, 2016 - teraz

Cel: Odbudowa / ochrona retencji zlewni, Odbudowa / ochrona retencji doliny, Ochrona dzikiego życia (zwierzęta, ryby, rośliny, inne), Informowanie, edukacja, szkolenia, Promocja rzek (turystyka...), Interwencje ekologiczne, inne - dostosowanie planów żeglugi do rzek (nie odwrotnie), powstrzymanie lub przeformułowanie szkodliwych społecznie i przyrodniczo działań projektu, dbałość o wykorzystanie naturalnego potencjału przeciwpowodziowego, partycypacja społeczna.

Odbiorcy: mieszkańcy, Jednostki samorządu terytorialnego, Organizacje pozarządowe, Administracja zlewniowa (wodna), Administracja centralna, Instytucje międzynarodowe, inni - użytkownicy wód związani z rejonem Dolnej Odry i woj. zachodniopomorskim

Współpraca: Pomogła różnorodna, konkretna konstelacja 'aktorów rzecznych' po obu stronach Odry, rzeki łączącej:

~ po stronie niemieckiej: Stowarzyszenie Przyjaciół Niemiecko-Polskiego Parku Narodowego Europa Dolna Dolina Odry, BUND, DUH, Heinz Sielmann Stiftung, NABU, WWF oraz DNR jako wspierająca organizacja parasolowa

~ po stronie polskiej SOT, TPRIiG, Klub Przyrodników, Eko-Unia, Stowarzyszenie Niezależnych Inicjatyw Nasza Natura, Zachodniopomorskie Towarzystwo Przyrodnicze w Polsce, oraz KRR jako wzmacniająca organizacja parasolowa, przy wsparciu międzynarodowym CEEweb for Biodiversity oraz Flow: Europe.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Działania prowadzone 'na Odrze' wsparli również inni Koalicjanci bezpośrednio nie zaangażowani, m.in. WWF, PKE.

Stan zaawansowania: działanie zakończone

Więcej informacji: www.ratujmyrzeki.pl/197-uratowalismy-miedzyodrze-dla-ludzi-i-przyrody
www.bs.rzgw.szczecin.pl/aktualnosci/29/upublicznienie-raportu-zamknienia-dla-zadania-1a3

Fot. Międzyodrze, woj. zachodniopomorskie - obszar aktywnej działalności zespołu Dolnej Odry KRR
(Sascha Maier)

**Fundusze
Europejskie**
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

~

Podziękowania

Dla uczestników Koalicji Ratujmy Rzeki (KRR), za pochylenie się w czasie przedsięwzięcznym nad ważnymi dla nas wszystkich pytaniami i umożliwienie nam przeanalizowania części potencjału Koalicji.

Dla Koalicjanta Stowarzyszenie Eko-Unia za dostrzeżenie wagi proponowanego opracowania i dofinansowanie jego wykonania.

Wierzymy, że wyniki analizy zostaną wykorzystane z korzyścią dla całej Koalicji, poszczególnych Koalicjantów i Koalicjantek oraz w perspektywie długoterminowej - dla rzek.

Autorzy